

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Будівельний факультет

Кафедра економічної теорії, обліку та оподаткування

(назва кафедри)

**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО ВИКОНАННЯ АТЕСТАЦІЙНОЇ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА**

на тему:

Бухгалтерський, податковий облік та аудит фінансових результатів будівельного підприємства

Жебко Євгенія Віталіївна

(прізвище, ім'я та по батькові студента повністю)

Київ 2022 р.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Будівельний факультет
Кафедра економічної теорії, обліку та оподаткування
(*назва кафедри*)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

« ___ » _____ 20__ року

**ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО ВИКОНАННЯ АТЕСТАЦІЙНОЇ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА**
Бухгалтерський, податковий облік та аудит фінансових результатів будівельного
підприємства

Виконала студентка групи ОіА-41
Жебко Євгенія Віталіївна
(*прізвище, ім'я та по батькові повністю*)

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»
Спеціалізація «Облік і аудит»

Керівник: Зінченко М. М.
(*прізвище, ініціали,*)
К. е. н., доцент
науковий ступінь, вчене звання

Рецензент: _____
(*прізвище, ініціали,*)

науковий ступінь, вчене звання

Київ 2022 р.

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ**

Факультет: **Будівельний**

Кафедра: економічної теорії, обліку та оподаткування

Освітній рівень: бакалавр за освітньо-професійною програмою

Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Спеціалізація: «Облік і аудит»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан будівельного факультету

«___» _____ 20__ року

З А В Д А Н Н Я
ДО ВИКОНАННЯ АТЕСТАЦІЙНОЇ ВИПУСКНОЇ РОБОТИ
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА

Жебко Євгенія Віталіївна

(прізвище, ім'я та по батькові студента)

1. Тема роботи

Бухгалтерський, податковий облік та аудит фінансових результатів будівельного підприємства

затверджена наказом ректора КНУБА № _____ від «___» _____ 20__ року.

2. Керівник роботи

Кандидат економічних наук, доцент Зінченко Мирослава Михайлівна

3. Строк подання студентом роботи до захисту _____

4. Вихідні дані: Річна фінансова звітність за 2018-2019 роки (Форма №1 «Баланс». Форма №2 «Звіт про фінансові результати»). Законодавчі та нормативні акти України.

5. Календарний план виконання роботи:

Види робіт та їх зміст	Дата виконання
Розділ 1.	10.04.2022
Розділ 2.	02.05.2022
Розділ 3.	29.05.2022
Остаточне оформлення роботи	09.06.2022
Перевірка роботи на плагіат	14.06.2022
Попередній захист роботи на кафедрі	20.06.2022
Направлення роботи на рецензування	21.06.2022

6. Консультанти розділів атестаційної випускної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Перевірів	
		дата	Підпис
Вступ		10.04.2022	
Розділ 1.		10.04.2022	
Розділ 2.		02.05.2022	
Розділ 3.		29.05.2022	
Висновки		29.05.2022	

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

п/п	Назва етапів виконання атестаційної випускної роботи	Термін виконання етапів атестаційної випускної роботи		Примітка
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання	
	Опрацювання літератури та розробка плану атестаційної випускної роботи	28.02.2022		виконано
	Підготовка Розділу 1 атестаційної випускної роботи	10.04.2022		виконано
	Підготовка Розділу 2 атестаційної випускної роботи	02.05.2022		виконано
	Підготовка Розділу 3 атестаційної випускної роботи	29.05.2022		виконано
	Подання атестаційної випускної роботи на кафедру	09.06.2022		виконано
	Попередній захист роботи на кафедрі	20.06.2022		виконано
	Державна атестація	23.06.2022		виконано

8. Дата видачі завдання 18 лютого 2022 року.

Зав. кафедри	_____	Лич В.М.
	(підпис)	(прізвище та ініціали)
Керівник	_____	Зінченко М.М.
	(підпис)	(прізвище та ініціали)
Студент	_____	Жебко Є.В.
	(підпис)	(прізвище та ініціали)

РЕЗЮМЕ (summary) до атестаційної випускної роботи студента:		ПІБ <i>Жебко Євгенія Віталіївна</i>	
Назва ЗВО	Київський національний університет будівництва і архітектури		
Тема	Бухгалтерський, податковий облік та аудит фінансових результатів будівельного підприємства		
Освітній ступень	Бакалавр за освітньо-професійною програмою навчання		
Факультет	Будівельний		
Кафедра	Економічної теорії, обліку та оподаткування		
Спеціальність	071 «Облік і оподаткування»		
Спеціалізація	«Облік і аудит» гр. ОіА		
Керівник	Зінченко Мирослава Михайлівна		
Обсяг роботи:	пояснювальна записка, стор.	розділів	креслень формату А1
	89	3	11
Розділ 1:	Визначено фінансові результати діяльності будівельного підприємства як об'єкта обліку і аудиту: його економічну сутність; структура та характеристика доходів та витрат діяльності підприємства будівельної галузі.		
Розділ 2:	Охарактеризовано організацію обліку фінансових результатів будівельного підприємства ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536». Досліджено синтетичний облік доходів та витрат за видами діяльності будівельного підприємства ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536». Проаналізовано порядок формування та відображення результатів діяльності в обліку та звітності будівельного підприємства ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536».		
Розділ 3 :	На основі досліджених фінансових результатів було запропоновано напрямки удосконалення обліку та аудиту доходів, витрат та фінансових результатів діяльності будівельного підприємства. Методика проведення аудиту доходів, витрат та фінансових результатів будівельного підприємства ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536».		
Висновки по роботі:	На основі отриманих даних можна сформулювати перелік пропозицій та заходів щодо підтримки фінансового стану підприємства на високому рівні: системний та безперервний аналіз фінансового стану підприємства, розробка та впровадження фінансових стратегій, аналіз складових собівартості продукції та шляхи її зниження. Всі ці заходи будуть сприяти збільшенню попиту, а це в свою чергу збільшення прибутку.		
Ключові слова: фінансові результати, доходи, витрати, рентабельність, прибуток, фінансовий стан підприємства			

Укладач: _____ / _____ /

Керівник: _____ / _____ /

«___» _____ 20__ р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
РОЗДІЛ 1. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОБ'ЄКТ ОБЛІКУ І АУДИТУ.....	11
1.1. Економічна сутність фінансового результату діяльності підприємства ..	11
1.2. Структура та характеристика доходів та витрат діяльності підприємства будівельної галузі	21
1.3. Порядок визначення фінансових результатів діяльності будівельного підприємства	25
1.4. Висновки до розділу	29
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536»...31	
2.1. Синтетичний облік доходів та витрат за видами діяльності будівельного підприємництва ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536».....	31
2.2. Порядок формування та відображення результатів діяльності в обліку та звітності будівельного підприємства ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536»	38
2.3. Висновки до розділу	43
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА.....	45
3.1. Методика проведення аудиту доходів, витрат та фінансових результатів будівельного підприємства ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536».....	45
3.2. Обліково-аналітичні проблеми фінансових результатів діяльності підприємств	57

3.3. Шляхи вдосконалення обліку та аудиту доходів, витрат та фінансових результатів діяльності будівельних підприємств	65
3.4. Висновки до розділу	69
ВИСНОВКИ	71
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	74
ДОДАТКИ.....	78

ВСТУП

Актуальність теми. Необхідною умовою підвищення ефективності української економіки є забезпечення стабільного імпульсу для розвитку будівництва. Введення в експлуатацію на будівельних майданчиках займає багато часу і вимагає своєчасного управління процесом. Будівля використовує зовнішні інвестиції з різних джерел, включаючи інвестиції кінцевих користувачів. Тому головною умовою створення хорошого інвестиційного середовища є достовірна та правдива фінансова інформація, яка відображається у фінансовій звітності. Основними елементами фінансової діяльності є показники доходів і витрат бізнесу.

Бухгалтерський облік та аудит фінансової діяльності підприємства є одним із спірних рейтингових питань, оскільки прибуток (збиток) є показником успішності діяльності суб'єкта господарювання та одним із основних факторів прийняття управлінських рішень. Проте поточна ринкова ситуація потребує подальших досліджень та аналізу для вдосконалення методів визначення економічного змісту прибутків і збитків підприємства, бухгалтерського обліку та відображення фінансової звітності, а також розробки відповідних методів аналізу та аудиту.

Будівництво представляє собою окрему самостійну галузь економіки країни, яка призначена для введення в дію нових, а також реконструкції, розширення, ремонту і технічного переозброєння діючих об'єктів виробничого та невиробничого призначення. Визначальна роль галузі будівництво полягає у створенні умов для динамічного розвитку економіки країни. Фінансовий стан - це комплексне поняття, яке характеризується системою показників, що відображають наявність, структуру і динаміку майна (активів) будівельної організації, фінансову стійкість, ліквідність і платоспроможність. В умовах ринку значення фінансового стану перетворюється з формального моменту у визначальний діяльність будівельної організації. Ринкова економіка, при всій розмаїтості її моделей, відомих світовій практиці, характеризується тим, що являє собою соціально орієнтоване господарство, що доповнюється державним регулюванням. Величезну роль як у самій структурі

ринкових відносин, так і в механізмі їх регулювання з боку держави відіграють фінанси. Вони - невід'ємна частина ринкових відносин і одночасно важливий інструмент реалізації державної політики. Тому сьогодні як ніколи важливо добре знати природу фінансів, глибоко розбиратися в умовах їх функціонування, бачити способи найбільш повного їх використання в інтересах ефективного розвитку суспільного виробництва.

Метою дипломної роботи є розкриття сутності доходів та витрат діяльності підприємства будівельної галузі; аналіз витрат та доходів будівельного підприємства; розробка теоретичних засад, надання практичних рекомендацій щодо вдосконалення методики аудиту фінансових результатів діяльності та заходів покращення фінансово-економічного стану будівельного підприємства.

Відповідно до поставленої мети у роботі визначено такі завдання, спрямовані на її досягнення:

- дослідити та узагальнити економічну сутність фінансового результату діяльності підприємства;
- дослідити методику обліку доходів і витрат за видами діяльності будівельного підприємства;
- дослідити методику формування фінансових результатів за видами діяльності будівельного підприємства;
- визначити напрями вдосконалення обліку та аудиту доходів, витрат та фінансових результатів діяльності будівельних підприємств.

Об'єктом дослідження є облік і аудит фінансових результатів діяльності будівельного підприємства.

Предметом дослідження є система обліку та аудиту фінансових результатів будівельного підприємства.

Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. У кінці дипломної роботи наведені конкретні висновки.

РОЗДІЛ 1. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОБ'ЄКТ ОБЛІКУ І АУДИТУ

1.1. Економічна сутність фінансового результату діяльності підприємства

Кожне підприємство, незалежно від форми власності має на меті не тільки утримуватися на ринку, а й отримувати позитивний результат, тобто прибуток. Прибуток є головним джерелом задоволення соціальних потреб суспільства та зростання ринкової вартості підприємства, а також основним внутрішнім джерелом формування фінансових ресурсів для забезпечення розвитку підприємства, виступає основою для розширення виробництва, захисним механізмом від банкрутства, базою економічного розвитку держави. Він забезпечує стабільність підприємства, гарантує його фінансову незалежність.

Прибуток характеризує операційну, фінансову, інвестиційну діяльність підприємства та слугує основним чинником для вибору структури та обсягу виробництва продукції, маркетингової стратегії, програм оптимізації витрат, кредитної політики, інвестиційних проектів, фінансових вкладень.

Через виняткову важливість фінансового результату в економічних відносинах економісти вивчають економічну природу прибутку та збитку підприємства знову і знову, адже велика кількість існуючих теорій не дає єдиного підходу щодо визначення сутності, форм і внутрішньої структури фінансового результату.

Точки зору щодо визначення прибутку у різні періоди економістами постійно змінювалися, в залежності від того, що вони вкладали в поняття прибутку.

Характерним для західних меркантилістів було те, що джерелом нагромадження та багатства країни вони вважали зовнішню торгівлю, а виникнення прибутку пов'язували зі сферою обігу і визначали його як результат звичайної торгової націнки на продані товари. Так, у своїх працях англійський меркантиліст Т. Б. Ман зазначав, що «нація не стає багатшою, коли щось споживається всередині країни; те, що один втрачає, інший виграє. Але все те, що вивозиться за кордон є, зрозуміло, прибутком» [1, с. 185]. Італієць А. Р. Серра стверджував, що єдиним засобом збільшити грошові

скарби країни є позитивний торговельний баланс [2, с. 178]. Генеральний контролер фінансів Франції Ж. Б. Кольбер рекомендував «багато продавати сусідам та нічого в них не придбавати» [3, с. 143].

На відміну від західного меркантилізму, представники якого головним джерелом скарбів та нагромадження вважали зовнішній світ, російські економісти того часу А. Л. Ордин-Нащокін та І. Т. Посошков наполягали на політиці протекціонізму та цікавилися внутрішніми джерелами багатства. А. Л. Ордин-Нащокін наголошував, що внутрішня торгівля, так само як і зовнішня, приводить до збільшення багатства країни, і наполягав на скасуванні пільг для імпортованих товарів. При цьому він також відстоював необхідність розвитку і неторгових галузей [4, с. 284].

Отже, погляди представників школи меркантилізму щодо основного джерела прибутку (в їхньому трактуванні багатства країни) можна подати в поєднанні двох підходів. По-перше, це – політика пріоритету зовнішньої торгівлі та активного торговельного балансу. По-друге, це – політика протекціонізму.

На зміну меркантилістам в XVIII столітті прийшли фізіократи, які перенесли проблему походження прибутку з сфери обігу (торгівлі) у сферу виробництва (сільського господарства). Так, засновник даної економічної школи великий Ф. Кене висунув твердження про те, що прибуток дістається тому, хто володіє землею, адже сама земля і природа дає цей прибуток.

За вченням фізіократів додаткова вартість безпосередньо існує в натуральній формі додаткового продукту, а джерелом такої вартості є дари природи, з якими ми маємо діло при землеробстві. Очевидним недоліком такого твердження є те, що додаткова вартість створюється наче само по собі без залучення будь-якої людської праці.

Деяко пізніше французький економіст А.Н. Тюрго вводить у концепцію фізіократів поняття «капітал» та досліджує природу чистого доходу, а саме доводить, що надлишок може бути породжений не тільки сільським господарством, а й промисловістю [1, с. 452]. Він роз'яснив поняття «витрати» та проаналізував взаємозв'язок між «надлишком» та «приростом», а також дослідив відношення норми

прибутку до процентної ставки.

Досягнення Тюрго в теоретичних розробках справили великий вплив на вчення англійської класичної школи, представниками якої були А. Сміт і Д. Рікардо (XVIII–XIX ст.). Вони значну увагу приділили вивченню виробництва, обігу, товарно-грошових відносин та прибутку. Прибуток у А. Сміта виступає як різниця між новоствореною вартістю і заробітною платою, тобто фактично йдеться про додаткову вартість, а прибуток – це результат неоплаченої праці.

Погляди А. Сміта на заробітну плату, прибуток і ренту надалі розвивав його співвітчизник англійський економіст Д. Рікардо. Трудова теорія вартості створила міцний фундамент для його теорії розподілу. Він стверджував, що наймана праця робітників виступає джерелом вартості суспільного продукту [2, с. 98–175]. Д. Рікардо досягнув важливих наукових результатів, досліджуючи основну форму додаткової вартості, тобто прибутку. Спираючись на трудову теорію вартості, він установив, що прибуток є частиною вартості товару і, як усіляка вартість, має своїм джерелом працю найманих робітників.

Однак, учений не навів справжньої наукової теорії прибутку, він не зумів знайти загальної бази капіталістичних доходів. Рікардо сплутував прибуток із додатковою вартістю, про що свідчить його визначення прибутку як частини вартості товару, що залишається, за винятком зарплати.

Отже, виходячи з вище наведеного можна зробити висновок, що основною позицією у концепції прибутку представників класичної політичної економії А. Сміта і Д. Рікардо було те, що вони розпочали створювати теорію додаткової вартості в галузях матеріального виробництва та визначили прибуток як відрахування з продукту праці робітника на користь капіталіста.

Однак, представники класичної школи прирівнювали підприємця до капіталіста. Це перш за все пояснюється тим, що за тих часів власники та управлінці фірм справді здебільшого були тими самими ж особами.

Важливий внесок у розвиток науки про фінансові результати зробив німецький вчений К. Маркс. У своїй фундаментальній праці «Капітал» автор розкрив таке

основне поняття як додана вартість – вартість, створена працею найманих працівників понад вартості робочої сили. Джерелом прибутку К. Маркс вважав додатковий продукт, створений у процесі виробництва й реалізований у сфері обігу [5, с. 127].

Дана теорія має велике значення і в даний час, тому що підприємство може отримати прибуток тоді, коли вхідні ресурси вкладені у товари і послуги принесуть з часом економічні вигоди і кінцевий результат перевищуватиме початкові витрати на придбання цих ресурсів, виробництво продукції, товарів, надання послуг. Але для того, щоб побачити кінцевий фінансовий результат (прибуток, збиток) необхідно порівняти доходи звітного періоду і витрати, які понесені для одержання цих доходів.

На початку ХХ ст. великої популярності набула інноваційна теорія прибутку, засновником якої був видатний австрійський економіст Й. А. Шумпетер. У своїй відомій праці «Теорія економічного розвитку» він уперше розробив концепцію походження прибутку як результату від здійснення нововведень [6, с. 292]. Для цього йому довелося запровадити в економічний аналіз особу підприємця Новатора. Роль Новатора полягала в пошуку й упровадженні нових сполучень різних факторів (ресурсів) виробництва. Ці нові сполучення і є нововведення (інновації), що дають можливість здобувати прибуток.

Й. А. Шумпетер виділяв п'ять основних типів інновацій [6, с. 292]:

- виробництво нового товару чи послуги або створення нової якості товару;
- освоєння нового ринку або ринкового сегмента;
- упровадження нової технології при виробництві товару, а також новий спосіб комерційного використання товару або заміна одного товару на аналогічний, але дешевший;
- одержання нового джерела сировини або напівфабрикатів для виробництва товару;
- організаційно-управлінські нововведення і реорганізація підприємства.

Й. А. Шумпетер відрізняв прибуток підприємця від плати за керування підприємством і премії за ризик ведення бізнесу, і прямо відносив їх у витрати виробництва. Він стверджував, що власне підприємець ніколи не зазнає ризику від

упровадження своїх інновацій. Якщо його справа зазнає краху, то збитки має кредитор – власник капіталу, що надав йому позику на організацію бізнесу.

Якщо ж підприємець придбавав фактори виробництва на власні кошти, то він також зазнає збитків як кредитор, але не як підприємець. Єдине, чим він ризикує, – це своєю репутацією. Гонитва підприємців за прибутком спричиняє постійні нововведення у виробництві і, звідси, є «рушієм» економічного і технічного прогресу [6, с. 305].

Отже, за Й. А. Шумпетером, у статичному світі немає місця для прибутку підприємця, його заміняє звичайний керуючий, що одержує плату за керування. Він не зазнає збитків і не одержує, відповідно, ніякого прибутку. Тобто фактично Й. А. Шумпетер визначив прибуток як дохід від особливого фактора виробництва – підприємництва.

Отже, на основі історичного вивчення теорій прибутку можна констатувати, що величезна роль прибутку в економічних відносинах обумовила виникнення чималої кількості різних концепцій та гіпотез. І нині, спираючись на нагромаджені світовою наукою знання, економісти сьогодення у своїх дослідженнях економічної сутності прибутку мають неабиякий арсенал знань і широко застосовують досягнення та напрацювання своїх попередників.

Так, більшість сучасних економістів віддають перевагу синтезованій теорії прибутку, згідно з якою прибуток – це дохід від використання економічних ресурсів (факторів виробництва) [7, с. 176].

Доходи від використання економічних ресурсів (факторів виробництва) трактуються факторними доходами, а власники факторів виробництва одержують такі види доходів:

- від природних ресурсів
- ренту (земельну, горну, плату за воду);
- від трудових ресурсів – заробітну плату;
- від капіталу
- процент (як дохід грошового капіталу) та прибуток (як дохід власників

реального капіталу);

– від підприємницької діяльності – підприємницький дохід [8, с. 652].

Отже, в сучасному трактуванні прибуток розглядається як залишок після того, як зроблено виплати власникам усіх факторів виробництва (відсоток як дохід власників грошового капіталу та прибуток як дохід власників реального капіталу, рента як дохід від природних ресурсів, заробітна плата як дохід від трудових ресурсів).

В економічній літературі є багато інтерпретацій даної теорії.

М. А. Проданчук підкреслює, що «прибуток – винагорода за здібність в управлінні фірмою та за впровадження нововведення у виробництво» [9, с. 40]. Зазначимо, що цей підхід синтезує частину сучасної теорії прибутку та теорію прибутку Й. А. Шумпетера стосовно ролі підприємницької діяльності та нововведень у виробництво. Безумовно, роль підприємницького фактора важко переоцінити, але, на мою думку, визначаючи економічну сутність прибутку, треба враховувати й інші класичні фактори виробництва, такі як праця, земля, капітал. Так, наприклад, О. В. Будько стверджує, що «прибуток – це величина, яка виникає у сфері виробництва, є приростом власного капіталу, обумовленого наявністю підприємницької ініціативи, поєднанням різних факторів виробництва, виправданим ризиком, впровадженням технічних удосконалень та інновацій і визначається шляхом вирахування із суми отриманих доходів суми понесених витрат» [10, с. 25]. Наведене визначення досить повно відображає природу виникнення прибутку, однак, не враховує можливість його виникнення у сфері обігу, що є, не зовсім правильним.

Деякі сучасні економісти трактують прибуток тільки з погляду рушійного фактора виробництва. К. Т. Кривенко вважає, що «прибуток – це знак бажаного успіху, а надія на його одержання служить стимулом діяльності» [11, с. 143]. В.І. Відяпін визначає прибуток як «кінцеву мету та рушійний мотив товарного виробництва і ринкової економіки» [7, с. 176]. Однак, на мою думку, у наведених дефініціях немає визначення самої природи походження прибутку, що, не дає змогу зрозуміти його економічний зміст. Існують і інші визначення прибутку, що зводяться суто до порядку його обчислення як з позиції економічної теорії, так і в

бухгалтерському обліку. Так, О. В. Гаращенко трактує прибуток як «певну суму капіталу, що залишається підприємцеві понад витрати виробництва та інші відрахування в результаті процесу господарювання» [12, с. 46]. Г. А. Велш стверджує, що «прибуток – це перевищення виручки над витратами. Коли ми маємо перевищення витрат над сумою виручки, це є збитки» [13, с. 301]. Г. М. Курило трактує «прибуток як різницю між виручкою (доходом) від реалізації продукції (робіт і послуг) і витратами на її виробництво і податками» [14, с. 45].

А. М. Поддєрьогін визначає «прибуток як частину додаткової вартості продукту, що реалізується підприємством, яка залишається після покриття витрат виробництва» [15, с. 51].

І. М. Бойчик визначає прибуток як частину чистого доходу, що залишається підприємству після відшкодування усіх витрат, пов'язаних із виробництвом, реалізацією продукції та іншими видами діяльності.

З погляду Г. Г. Кірейцева, прибуток визначається як найважливіша фінансова категорія, що відображає позитивний фінансовий результат господарської діяльності підприємства, характеризує ефективність виробництва і в кінцевому підсумку свідчить про обсяг і якість виробленої продукції, стан продуктивності праці, рівень собівартості.

Прибуток є не лише джерелом забезпечення внутрішньогосподарських потреб підприємства, але й джерелом формування бюджетних ресурсів держави. Як кінцевий фінансовий результат діяльності підприємства, він становить різницю між загальною сумою доходів та витратами на виробництво і реалізацію продукції.

О. С. Філімоненков вважає, що прибуток – це грошовий вираз вартості реалізованого чистого доходу, основну форму грошових накопичень господарюючих суб'єктів. Він характеризує дохідність підприємства від проведення відповідних заходів, окупленість вкладених витрат і використаного майна в результаті проведення заходів [16, с. 52].

Враховуючи різноманітні підходи до визначення прибутку, можна виділити такі його основні риси:

– прибуток становить лише частину комплексного доходу підприємця, який він отримує від певного виду діяльності (операційної, фінансової чи інвестиційної);

– прибуток є частиною очікуваного доходу підприємця, який вклав свій капітал в організацію діяльності певного виду (бізнесу) з метою досягнення певного комерційного успіху, але він не є гарантованим доходом підприємця;

– прибуток характеризує не весь доход, отриманий у процесі підприємницької діяльності, а лише ту його частину, яка залишається після відрахування усіх витрат на ведення цієї діяльності, які мали місце;

– прибуток є вартісним показником, вираженим в грошовій формі.

Отже, якщо проаналізувати погляди зазначених економістів, синтезувати та узагальнити їхні визначення прибутку в єдине ціле, то можна зробити висновок, що в сучасному розумінні економічної теорії прибуток є головною метою та основним стимулом розвитку підприємницької діяльності, адже саме він є показником, що характеризує винагороду підприємця за зазнаний ризик та здійснені нововведення й арифметично є позитивною різницею між сукупними доходами, отриманими від різних видів господарської діяльності, та витратами виробництва та обігу, яких було зазнано в процесі її здійснення. Якщо ж після зіставлення сукупних доходів з витратами підприємства останні мають більше значення, то результатом діяльності такого суб'єкта господарювання є збиток.

На відміну від прибутку економічна природа збитку в науковій літературі розглядається досить поверхово. Основною причиною цього є те, що збиток є своєрідним антиподом прибутку, і порядок його формування нічим не відрізняється від позитивного результату діяльності, тобто збиток устанавлюється також як різниця доходів і витрат діяльності суб'єкта господарювання, тільки результат (на противагу прибутку) має від'ємне значення.

Якщо не тільки брати до уваги порядок розрахунку та порівняти збиток та прибуток з позиції економічної теорії, то стає зрозумілим, що їхній економічний зміст може бути досить суперечливим. Так, якщо, наприклад, підприємство протягом певного звітного періоду працювало збитково, під час здійснення виробничо-

фінансової діяльності не відбулося приросту власного капіталу, витрати перевищили доходи і результат має від'ємне значення, то:

- власники трудових ресурсів (наймані працівники) в основному й надалі одержують свої доходи у вигляді заробітної плати (за рахунок попередніх заощаджень);

- власники природних ресурсів надалі одержують плату за надані в користування фонди;

- власникам грошового капіталу нараховується відсоток за користування позиками;

- навіть власники реального капіталу можуть одержати свій прибуток, якщо буде прийняте рішення про виплату дивідендів з чистого прибутку, заробленого та не розподіленого минулого року.

Отже, за наведених умов категорія збиток також може підпадати під наведені вище визначення прибутку, згідно з якими прибуток підприємства розглядається як показник того, що в результаті здійснення господарської діяльності зароблено доходи власниками всіх факторів виробництва (відсоток як дохід власників грошового капіталу та прибуток як дохід власників реального капіталу, рента як дохід від природних ресурсів, заробітна плата як дохід від трудових ресурсів).

Можлива ситуація, коли в певному звітному періоді в результаті виробничо-фінансової діяльності підприємство одержало прибуток, однак, наприклад, такі власники факторів виробництва, як орендодавці та кредитори, у даному періоді не одержали своїх доходів (були затримані виплати з орендної плати та виплати за відсотками).

Безумовно, наведені ситуації не можуть бути у довгостроковому періоді, оскільки для того, щоб власники факторів виробництва й надалі могли одержувати свої доходи, додатковий продукт має таки створюватися; підприємство має розраховуватись із власниками факторів виробництва, бо в іншому разі доведеться зіштовхнутися з розрахунками за претензіями, судовими справами, штрафними санкціями, банкрутством.

На мій погляд, з позиції економічної теорії винагороду, яку одержують власники факторів виробництва (наймані робітники, орендарі, кредитори, інвестори), слід відокремлювати від визначення фінансових результатів діяльності підприємства – прибутку (збитку). Вважаю, що дефініції, які можуть застосовуватися до прибутку (збитку), одержаного будь-якою категорією власників факторів виробництва, мають бути сформульовані так:

Прибуток — це категорія, що характеризується наданням певного розміру винагороди власникам факторів виробництва в обмін на їх внесок у виробничу та фінансову діяльність, що відбувається протягом звітного періоду, і таким чином додавання вартості (не додання), власникам факторів виробництва, при розрахунку одержаний дохід перевищує витрати, які вони несуть.

Збиток – це економічна категорія, яка характеризується тим, що власники факторів виробництва, залучені до виробничо-фінансової діяльності, що відбуваються протягом звітного періоду, витрачають певною мірою перевитрати, таким чином (не)створюючи додану вартість (додаткову продукцію) та витрати, все, що мають фактори виробництва, сума яку отримує особа, арифметично перевищує суму доходу, яку вона отримує у зв'язку з такою діяльністю.

Економічну природу результатів господарської одиниці ми пропонуємо визначати так: Прибуток - сукупність видів господарської діяльності, які генерують додаткову вартість, а загальний дохід перевищує загальну вартість такої діяльності.

Збиток – це широка міра результату підприємницької діяльності, що призводить до (не) створення додаткової вартості, а загальні витрати перевищують загальний дохід від такої діяльності.

Слід зазначити, що поняття «фінансовий результат» визначається в економічній теорії як категорія, яка узагальнює специфічні для фірми показники (прибуток/збиток), і їй не приділено достатньої уваги, оскільки термін «фінансовий результат» відноситься до бухгалтерського обліку та звітності.

Узагальнення тлумачення «прибуток» різними авторами дозволило зробити висновок, що прибуток – це загальноекономічна категорія. Він являє собою частину

доходу конкретного діючого підприємства, отриманого під впливом внутрішнього і зовнішнього середовища та рівня розвитку підприємництва, є різницею між доходами, які були отримані від усіх видів діяльності, і витратами підприємства, що були понесені в процесі отримання цих доходів, і використовується для здійснення процесу розширеного відтворення та задоволення інтересів власників підприємства, працівників, інвесторів і держави.

Тому знання історії підприємства допомагають зрозуміти природу досліджуваного поняття, визначити передумови його виникнення та розвитку, обґрунтувати пояснення. Аналіз ключових моментів щодо передумов формування та визначення фінансових результатів діяльності дає можливість зробити висновок про те, що прибуток представляє собою неоднозначне поняття.

1.2. Структура та характеристика доходів та витрат діяльності підприємства будівельної галузі

«Дохід від основної діяльності будівельної компанії» - економічна вигода, отримана за певний період від виконання будівельних робіт за участю структурного підрозділу за рахунок використання наявного бізнес-потенціалу з урахуванням ризиків та конкурентних переваг.

«Експлуатаційні витрати будівельного підприємства» - зменшення економічних вигод, створених структурними елементами, задіяними в об'єкті будівництва за певний період часу, включаючи витрати, безпосередньо пов'язані з контрактом (у складі прямих матеріальних витрат, прямих витрат на оплату праці, ін. прямих витрати) і загальновиробничі витрати.

У процесі аналізу класифікацій доходів і витрат будівельних підприємств здійснено їх уточнення та доповнення шляхом введення нових ознак: «вид виконаних робіт і наданих послуг», «вид будівель», «суб'єкт виконання будівництва» (табл. 1) [17, с. 101].

Класифікація доходів і витрат основної діяльності будівельних підприємств

№ з/п	Класифікаційна ознака	Вид доходів	Вид витрат
1.	Вид діяльності	Дохід від діяльності, що продовжується; дохід від діяльності, що припиняється	Витрати діяльності, що продовжується; витрати діяльності, що припиняється
2.	Вид обліку	дохід у бухгалтерському обліку; дохід в обліку податкових розрахунків	витрати у бухгалтерському обліку; витрати в обліку податкових розрахунків
3.	Місце виникнення	дохід основного виробництва; дохід допоміжного виробництва; дохід другорядного виробництва	витрати основного виробництва; витрати допоміжного виробництва; витрати другорядного виробництва
4.	Можливість здійснення контролю	контрольований дохід; неконтрольований дохід	контрольовані витрати; неконтрольовані витрати
5.	Регулярність отримання (понесення)	регулярний (систематичний дохід); нерегулярний (разовий) дохід	регулярні (систематичні витрати); нерегулярні (разові) витрати
6.	Період формування	дохід минулого періоду; дохід звітного періоду; дохід майбутнього періоду	витрати минулого періоду; витрати звітного періоду; витрати майбутнього періоду

Продовження таблиці 1.

7.	Звітний період обліку	дохід за місяць; дохід за квартал; дохід за півріччя; дохід за три квартали; дохід за рік; дохід за період виконання будівельного контракту чи договору підряду, що перевищує один рік	витрати за місяць; витрати за квартал; витрати за півріччя; витрати за три квартали; витрати за рік; витрати за період виконання будівельного контракту чи договору підряду, що перевищує один рік
8.	Ступінь деталізації	дохід будівельної бригади; дохід будівельної дільниці, цеху та інших структурних підрозділів; дохід будівельного підприємства	витрати будівельної бригади; витрати будівельної дільниці, цеху та інших структурних підрозділів; витрати будівельного підприємства
9.	Вид виконаних робіт і наданих послуг	дохід від будівництва; дохід від надання послуг генерального підряду	витрати на будівництво; витрати на обслуговування субпідрядника;
10.	Вид будівель	дохід від будівництва житлових будівель; дохід від будівництва нежитлових будівель	витрати на будівництво житлових будівель; витрати на будівництво нежитлових будівель
11.	Суб'єкт виконання будівництва	дохід від виконання будівництва власними силами; дохід від виконання будівництва підрядними організаціями	витрати на будівництво власними силами; витрати на будівництво підрядними організаціями

[17, с. 101]

Як правило, у нормативно-правових актах використовується поняття «витрати». Втім, для будівництва особливо характерний термін «затрати», оскільки на етапах придбання ресурсів та їх передачі у будівництво з точки зору НП(С)БО ресурси ще не визнаються витратами, тобто продовжують обліковуватись як активи, наявні на підприємстві. Водночас, витрачання матеріальних ресурсів не логічно класифікувати як витрати: ані вибуття активів, ані зменшення власного капіталу ще не відбувається. Якщо у п. 2 НП(С)БО 18 «Будівельні контракти» використати термін «затрати» натомість терміну «витрати», то до собівартості робіт за будівельним контрактом будуть відноситись затрати за будівельним контрактом, які можуть визнаватись витратами за умови здачі робіт замовникам та визнання доходів [32].

Застосування у Методичних рекомендаціях з формування собівартості будівельно-монтажних робіт, затверджених наказом Державного комітету України з будівництва та архітектури від 16.02.2004 р. № 30, виключно терміну «витрати» не виправдане у більшості випадків, зокрема: при здійсненні класифікації витрат (другий розділ), групуванні витрат будівельної організації за елементами та статтями (третій розділ), визначенні особливостей формування собівартості будівельно-монтажних робіт за договором підряду на виконання робіт з будівництва об'єкту (четвертий розділ), плануванні собівартості будівельно-монтажних робіт (шостий розділ). Це доречно тільки у п'ятому розділі «Визнання витрат і доходів за договором підряду на виконання робіт з будівництва об'єкта» та сьомому розділі «Бухгалтерський облік витрат у будівельній організації» [32].

Зважаючи на викладене, рекомендовано замінити термін «витрати» на термін «затрати» у п. 2 НП(С)БО 18, у розділах 2, 3, 4, 6 Методичних рекомендацій з формування собівартості будівельно-монтажних робіт, затверджених наказом Державного комітету України з будівництва та архітектури від 16.02.2004 р. № 30 [32].

1.3. Порядок визначення фінансових результатів діяльності будівельного підприємства

Від обсягу виконаних будівельних робіт значною мірою залежить розвиток економіки та ефективність усієї системи управління. В умовах поживлення української економіки значення будівництва як економічного виду діяльності набуває особливого значення в сучасних умовах відновлення України. Будівництво будівель і споруд, що було тимчасового призупинене у зв'язку з глобальною світовою фінансовою кризою, поступово відновлюється.

Так, за даними Державної служби статистики України обсяг виконаних будівельних робіт по країні в цілому складав: у 2014 р. – 51108,7 млн. грн, у 2015 р. – 57515,0 млн. грн, у 2016 р. – 73726,9 млн. грн. За січень-серпень 2017 р. він вже становить 53459,7 млн. грн. Отже, спостерігається нарощування обсягів виконання будівельних робіт господарюючими суб'єктами України, відповідно посиленої уваги потребує класифікація фінансових результатів будівельних підприємств, задля максимізації яких вони провадять діяльність [15].

Одним із найважливіших показників є фінансовий результат, що узагальнює результати господарської діяльності та дає можливість визначити їх ефективність. Фінансові показники безпосередньо відображають усі аспекти бізнесу. Поняття «фінансовий результат» що є об'єктом бухгалтерського обліку являється результатом господарської діяльності, який є різницею при порівнянні доходів і витрат підприємства за вирахуванням податків, які визначаються в певному періоді в цілому або за видами діяльності та узагальнюються на прибуток (збиток).

Фінансові результати є основним показником ефективності підприємства в ринковій економіці, і кожен суб'єкт, незалежно від форм власності, приділяє особливу увагу процесу формування, розподілу та використання фінансових результатів. Доходи, витрати та фінансові результати діяльності підприємства визначаються сукупно за звітний період.

З метою формування достовірних даних у частині фінансових результатів

будівельних підприємств та належного їх представлення у різних видах і формах звітності виникає потреба у проведенні правильної класифікації. Класифікація – це не суто теоретичне поняття. Вдале її виокремлення може бути корисним для практичних цілей. Так, адаптація класифікацій фінансових результатів до реальних потреб будівельного підприємства здатна суттєво полегшити процес ведення обліку, складання звітності та управління суб'єктом господарювання. В національній практиці ведення обліку існує досить багато класифікаційних критеріїв щодо фінансових результатів. Розробимо класифікацію фінансових результатів будівельних підприємств, використовуючи наявні у працях науковців та запропоновані нами класифікаційні ознаки. Окремі з них зобразимо у табл. 2. [17, с. 1-3].

Класифікацію фінансових результатів будівельних підприємств

Класифікаційні ознаки	Види фінансових результатів
1. За значенням підсумкового результату	Прибуток (позитивний фінансовий результат); збиток (негативний фінансовий результат)
2. За періодом формування	Прибуток попереднього періоду; прибуток звітного періоду; прибуток майбутнього періоду
3. За процесом формування фінансового результату	Валовий прибуток; прибуток до оподаткування; чистий прибуток
4. За змістом	Економічний фінансовий результат – частина загального доходу після вирахування економічних витрат; бухгалтерський фінансовий результат – сума прибутку до оподаткування, визначена та відображена у Звіті про фінансові результати (Звіті про сукупний дохід); податковий фінансовий результат – сума прибутку, визначена за податковим законодавством як об'єкт оподаткування за звітний період
5. За складом	Валовий – прибуток від реалізації продукції (робіт, послуг); чистий – прибуток, що залишається у підприємства після сплати податків; маржинальний – граничний додатковий прибуток, одержаний у результаті реалізації додаткової одиниці продукції; загальний – загальна сума прибутку підприємства, що включає фінансові результати від різних видів діяльності

6. За видами діяльності	Результат операційної діяльності: результат основної діяльності (результат від виконання будівельних робіт); результат іншої операційної діяльності; результат інвестиційної діяльності; результат фінансової діяльності
7. За видами виробництва	Прибуток від діяльності підрозділів основного виробництва; прибуток від діяльності підрозділів допоміжного виробництва; прибуток від діяльності обслуговуючих господарств
8. За ступенем деталізації	Прибуток від діяльності будівельної бригади; прибуток від діяльності будівельної дільниці, цеху та інших структурних підрозділів; прибуток від діяльності будівельного підприємства
9. За видами будівель	Прибуток від будівництва житлових будівель; прибуток від будівництва нежитлових будівель
10. За суб'єктами виконання будівництва	Прибуток від виконання будівництва власними силами; прибуток від виконання будівництва підрядними організаціями
11. За видами робіт і наданих послуг	Прибуток від будівництва; прибуток від надання послуг генерального підряду.

[17, с. 1-3]

Фінансові результати будівельного підприємства можна класифікувати за багатьма ознаками, деякі з них наведені у табл. 2.

Усі вони мають інформаційну цінність для керівного складу будівельних підприємств.

Подальші дослідження будуть спрямовані на розробку аналітичних рахунків, що сприятиме підвищенню інформативності діяльності будівельних підприємств та

формуванню більш якісної інформації в підсистемах обліку, аналізу, контролю.

1.4. Висновки до розділу

Аналіз передумов формування та визначення фінансових результатів приводить до висновку, що прибуток є неоднозначним поняттям.

Визначення прибутку – це економічна категорія, що характеризується наданням власникам факторів виробництва певної суми винагороди в обмін на їхній внесок у виробничу та фінансову діяльність, що має місце протягом звітного періоду і яка призводить до (не)створення додаткового продукту, власники факторів виробництва. Отриманий дохід математично перевищує витрати, які вони несуть.

Прибуток має такі основні характеристики:

- прибуток - це лише частина сукупного доходу, отриманого підприємцем у процесі своєї діяльності;

- прибуток - це частина очікуваного доходу підприємця, який вкладає свій капітал в організацію певного виду бізнесу з метою досягнення успіху бізнесу, але це не є гарантованим доходом для підприємця;

- прибуток характеризує не весь дохід, отриманий у процесі підприємницької діяльності, а лише ту його частину, яка залишається після відрахування усіх витрат на ведення цієї діяльності;

- прибуток — це вартість, виражена в грошовому виразі.

Основною метою будь-якого будівельного підприємства є отримати прибуток, як і будь-якого іншої підприємницької діяльності. Залежно від доходу компанії формується власний капітал, вкладення частки доходів в інвестиції, сплата податків та платоспроможність підприємства.

Доходи, витрати і фінансовий результат діяльності підприємства визначається наростаючим підсумком за звітний період.

Фінансовий результат діяльності будівельного підприємства складається з операційної, фінансової та інвестиційної діяльності.

Фінансовий результат – прибуток або збиток, який отримує господарюючий

суб'єкт унаслідок своєї діяльності. Визначення його полягає у визначенні чистого прибутку (збитку) звітного періоду. З цією метою в бухгалтерському обліку передбачається послідовне зіставлення доходів та витрат.

РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Синтетичний облік доходів та витрат за видами діяльності будівельного підприємства

Основною метою будь-якої підприємницької діяльності є отримання прибутків. Підприємство отримує доходи, з яких вираховуються витрати. За видами діяльності доходи поділяються на доходи від операційної, інвестиційної, та фінансової діяльності. Ці види зазначені у формі «Звіт про фінансові результати»; цей звіт є основним джерелом інформації для нашого дослідження. Розглянемо детальніше тлумачення цих доходів від різних видів діяльності. Основна діяльність – операції, пов'язані з виробництвом або реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг), що є головною метою створення підприємства і які забезпечують основну частку прибутку. Дохід від основної діяльності – дохід від виконання будівельних робіт, дохід від іншої операційної діяльності. Доходом від інвестиційної діяльності будівельних підприємств може бути дохід від реалізації фінансових інвестицій, які не є складником еквівалентів грошових коштів чи необоротних активів.

Для оцінки ефективності діяльності для дослідження використовуємо фінансову звітність двох успішних будівельних підприємств, яка є загальнодоступною і публікується в головних періодичних виданнях щороку. Ним є Приватне акціонерне товариство «Луцьксантехмонтаж № 536» та товариство з додатковою відповідальністю «Житлобуд -2». Середня кількість працівників (станом на 1 січня 2020 року) у підприємства ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» становить 436 працівників. Тому під час дослідження має місце порівняльна характеристика показників рентабельності та моделей прогнозування банкрутства. Але для початку проведемо аналіз доходів і витрат кожного з досліджуваних підприємств.

Для того, щоб дослідити структуру доходів ПрАТ «Луцьксантехмонтаж» розрахуємо абсолютні та відносні показники, наведені в таблиці 3 [18, с.101].

З 2018 по 2019 рік виручка підприємства поступово знижувалася за рахунок збільшення на 15,46% собівартості вироблених товарів, інженерії та послуг, а виручка від реалізації товарів, інжинірингу та послуг зросла на 11,82%. Валовий прибуток (порівняно з попереднім роком) знизився в 2018 році, оскільки зростання витрат випереджало зростання доходів від продажів. Найбільше зросли інші операційні витрати та інші операційні доходи. Це може бути пов'язано з продажем основних засобів. Зросли також дохід від акціонерного капіталу та фінансові витрати. Збільшення фінансових витрат може бути пов'язане зі сплатою відсотків за кредитами або фінансовою орендою.

Дослідження темпів приросту даних статей звіту про фінансові результати дозволяє узагальнити, що підприємство працює в таких же темпах, ураховуючи кризове становище в країні, адже чистий прибуток зменшився на 3,37% порівняно з минулим періодом (2016-2017), що зумовлене збільшенням витрат, пов'язаних із нарощенням виробничих потужностей, збільшенням витрат на оплату праці за рахунок зростання рівня мінімальної заробітної плати і нарахувань на фонди соціального страхування.

Динаміка доходів і витрат ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» протягом 2018–
2019 років

Назва статей	В абсолютних величинах, тис. грн.		Питома вага статей у виручці від реалізації,%		Зміна		
	За попередній період	За звітний період	За попередній період	За звітний період	Тис.грн	%%	Темп росту,%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	310381	347074	100	100	36693	0	11,82
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	243138	280728	78,34	90,45	37590	12,11	15,46
Валовий прибуток	67243	66346	21,66	21,38	-897	-0,29	-1,33
Інші операційні доходи	8701	26616	2,80	8,58	17915	5,77	205,90
Адміністративні витрати	6470	8866	2,08	2,86	2396	0,77	37,03
Витрати на збут	1260	1479	0,41	0,48	219	0,07	17,38
Інші операційні витрати	110022	28347	3,55	9,13	17325	5,58	157,19

Продовження таблиці 3.

Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	57192	54270	18,43	17,48	-2922	-0,94	-5,11
Дохід від участі в капіталі	1215	1674	0,39	0,54	459	0,15	37,78
Інші фінансові доходи	1042	1456	0,34	0,47	414	0,13	39,73
Фінансові витрати	987	59	0,32	0,02	-918	-0,30	-93,01
Втрати від участі в капіталі	797	0	0,26	0,00	-797	-0,26	-100,00
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	58583	56413	18,87	18,18	-2170	-0,70	-3,70
Витрати з податку на прибуток	10423	9877	3,36	3,18	-546	-0,18	-5,24
Чистий фінансовий результат: прибуток	48160	46536	15,52	14,99	-1624	-0,52	-3,37

[18, с.101]

Відбулось значне збільшення показника чистого доходу від реалізації продукції. Значення 2018 року склало 310 381 тис.грн, у 2019 році значення показника 347 074 тис.грн. Тобто абсолютна зміна показника у 2019 році в порівнянні із 2018 роком

додатня 36 693 тис.грн. Значення показника суттєво змінилось.

Значення показника собівартості реалізованої продукції також показало значне збільшення. Собівартість у 2018 році 243 138 тис.грн., у 2019 році показник мав 280 728 тис.грн. Таким чином, відбулось збільшення на 37 590 тис грн. у 2018 році в порівнянні із 2019 роком, або на 12,1%, тобто темп росту збільшився на 15,46%.

Знач збільшився обсягів інших операційних доходів, з 8 701 тис.грн у 2018 році до 26 616 тис. грн у 2019 році. У 2019 році збільшення на 5, 77 % відповідно до 2018 року, темп росту 205,90 %. Показник суттєво збільшився.

Відповідно, відбулось збільшення валового прибутку. Значення показника у 2018 році було 67 243 тис.грн, у 2019 році 66 347 тис.грн. Таким чином, у 2019 показник зменшився на -897 тис. грн., або на -0,29 %, тобто темп росту -1,33%

Показник адміністративних витрат у 2018 році 6 470 тис. грн., у 2019 році значення склало 8 866 тис.грн, тобто зміна показника у 2019 році склала 2 396 тис. грн., тобто 0,77 % в порівнянні із 2018 роком, темп росту склав 37,03%.

Витрати на збут у 2018 році склали 1 260 тис. грн., а у 2019 – 1 479 тис. грн., тобто збільшились витрати на 219 тис. грн., це є 0,07 %, темп росту склав 17, 38 % у порівнянні з попереднім роком.

Інші операційні витрати у 2018 році склали 110 022 тис. грн., а у 2019 – 28 347 тис. грн., що на 17 325 тис грн., тобто на 5, 55 %, темп росту – 137, 19 %.

Фінансовий результат від операційної діяльності у 2018 році складає 57 192 тис. грн., а у 2019 – 54 270 тис. грн., тобто темп росту є від'ємним -0,94%, або -2 922 тис. грн.

Відбулося значне зменшення показника інші доходи. У 2018 році складає 441 430 тис. грн., а у 2019 – 14 766 тис. грн., це означає показник зменшився на 426 664 тис грн. у порівнянні з 2018 роком. Це становить зменшення на 281,94%, темп росту теж від'ємний на 96,65%.

Дохід від участі в капіталі у 2018 році становить 1 215 тис. грн., а у 2019 становить 1 674 тис. грн., тобто показник збільшився на 459 тис. грн., або на 0,15 %, темп росту 37, 78%.

Фінансові витрати у 2018 році – 987 тис. грн., а у 2019 році – 59 тис. грн. Відповідно показник змінився на -918 тис грн., тобто -0,30%, темп росту -93,01%

Фінансовий результат до оподаткування показує, що у 2018 років – 58 583 тис. грн., у 2019 році – 56 413 тис. грн. Тобто, у 2019 році на 2 170 тис. грн. менше ніж у 2018 році, це -0,70 %, відповідно темп росту -3,70%.

Можна стверджувати, що всі елементи операційних витрат у 2018 році зросли, зокрема найбільше зросли матеріальні затрати, що зумовлене зростанням цін на будівельні матеріали та укладанням нових контрактів для побудови нових житлових комплексів. У таблиці 4 наведено розрахункові показники рентабельності ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» протягом 2018–2019 років, які розраховані за даними «Звіту про фінансовий стан» та «Звіту про фінансові результати» [18, с.105].

Показники рентабельності ПрАТ «Луцьксантехмонтаж №536» протягом 2018–2019 років

Показники	Роки		Відхилення	
	2018	2019	Абсолютне	%%
Рентабельність активів	0,200	0,178	-0,023	-11,25
Рентабельність власного капіталу	0,609	0,407	-0,202	-33,11
Рентабельність продукції	0,277	0,236	-0,040	-14,55
Валова рентабельність продажу	0,217	0,191	-0,025	-11,77
Операційна рентабельність	0,184	0,156	-0,028	-15,14
Чиста рентабельність продажу	0,155	0,134	-0,021	-13,59

[18, с.105]

Кожна гривня, вкладена в активи підприємства в 2019 році, приносить 0,178 гривень прибутку, що на 11,25% менше ніж у 2018 році.

Наступним досить важливим інвестиційним показником є те, що в 2018 році рентабельність власного капіталу становила 0,609, що свідчить про те, що кожна гривня власного капіталу приносить 0,609 гривень прибутку підприємства. Цей, як й інші показники рентабельності, в 2018 році знизився на 33,11%, що може бути спричинене загостренням кризового становища в країні та великим вкладенням у будівництво, оскільки процес будівництва житлового будинку триває не один рік, а

приносить прибутки лише після того, як об'єкт буде зданий. Чиста рентабельність продажу в 2018 році вказує на те, що на одну гривню реалізованих товарів, робіт, послуг припадає 0,134 гривні чистого прибутку [32].

2.2. Порядок формування та відображення результатів діяльності в обліку та звітності будівельного підприємства

Дипломну роботу я виконала за матеріалами підприємства ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536». Це підприємство було зареєстроване 04 травня 2005 року за юридичною адресою: 43000, Волинська область., місто Луцьк, вулиця Кліма Савура 29. На момент останнього оновлення даних 13.12.2021 стан організації - Не перебуває в процесі припинення.

Види діяльності ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» є наступними. По-перше, на ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» здійснюється організація будівництва будівель. По-друге, на ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» здійснюється надання в оренду та експлуатацію власного чи орендованого майна. По-третє, на ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» здійснюється діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії. По-четверте, на ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» здійснюється купівля та продаж власного нерухомого майна. По-п'яте, на ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» здійснюється оптова торгівля лісоматеріалами, будівельними матеріалами і обладнанням. По-шосте, на ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» здійснюються інші види роздрібної торгівлі поза магазинами. По-сьоме, на ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» здійснюється неспеціалізована оптова торгівля. Звітність ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» дає можливість зробити висновок про існуючу сучасну практику формування фінансової звітності, показники фінансової звітності, особливості діяльності підприємства [18, с. 144].

Для порівняння розглянемо динаміку доходів та витрат ПДВ «Житлобуд-2».

Динаміка доходів і витрат ТДВ « Житлобуд – 2 » в період 2018-2019 років

Назва статей	В абсолютних величинах, тис. грн.		Питома вага статей у виручці від реалізації,%		Зміна		
	За попередній період	За звітний період	За попередній період	За звітний період	Тис.грн	%%	Темп росту,%
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	151334	484670	100	100	333336	0	220,27
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	142250	438005	94,00	289,43	295755	195,43	207,91
Валовий прибуток	9084	46665	6,00	30,84	37581	24,83	413,71
Інші операційні доходи	3794	5626	2,51	3,72	1832	1,21	48,29
Адміністративні витрати	14875	18306	9,83	12,10	3431	2,27	23,07
Витрати на збут	2171	2730	1,43	1,80	559	0,37	25,75
Інші операційні витрати	5569	14314	3,68	9,46	8745	5,78	157,03
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	-9739	16941	-6,43	11,19	26678	17,63	-273,99

Продовження таблиці 5.

Інші доходи	441430	14766	291,69	9,76	-426664	-281,94	-96,65
Фінансові витрати	580	2	0,38	0,00	-578	-0,38	-99,6
Інші витрати	402464	6265	265,94	4,14	-396199	-261,80	-98,44
Фінансовий результат до оподаткування:	28649	25440	18,93	16,81	-3209	-2,12	-11,20
прибуток							
Витрати з податку на прибуток	6078	4846	4,02	3,20	-1232	-0,81	-20,27
Чистий фінансовий результат: прибуток	22571	20594	14,91	13,61	-1977	-1,31	-8,76

[18, с. 144]

Відбулось значне збільшення показника чистого доходу від реалізації продукції. Значення 2018 року склало 151 334 тис.грн, у 2019 році значення показника 484 670 тис.грн. Тобто абсолютна зміна показника у 2019 році в порівнянні із 2018 роком додатня 333 336 тис.грн. Значення показника суттєво змінилось.

Значення показника собівартості реалізованої продукції також показало значне збільшення. Собівартість у 2018 році 142 250 тис.грн., у 2019 році показник мав 438 005 тис.грн. Таким чином, відбулось збільшення на 295 755 тис грн. у 2018 році в порівнянні із 2019 роком, або на 195, 43%, тобто темп розсту збільшився на 207,91%.

Знач збільшився обсягів інших операційних доходів, з 3 794 тис.грн у 2018 році до 5 626 тис. грн у 2019 році. У 2019 році збільшення на 1, 21% відповідно до 2018 року, темп росту 48,29 %. Показник суттєво збільшився.

Відповідно, відбулось збільшення валового прибутку. Значення показника у 2018

році було 9 084 тис.грн, у 2019 році 46 665 тис.грн. Таким чином, у 2019 показник збільшився на 37 581 тис. грн., або на 24,83%, тобто темп росту 413,71%

Показник адміністративних витрат у 2018 році 14 875 тис. грн., у 2019 році значення склало 18 306 тис.грн, тобто зміна показника у 2019 році склала 3 431 тис. грн., тобто 2,27 % в порівнянні із 2018 роком, темп росту склав 23,07%.

Витрати на збут у 2018 році склали 2 171 тис. грн., а у 2019 - 2 730 тис. грн., тобто збільшились витрати на 559 тис. грн., це є 0,37%, темп росту склав 25,75 % у порівнянні з попереднім роком.

Інші операційні витрати у 2018 році склали 5 569 тис. грн., а у 2019 – 14 314 тис. грн., що на 8 742 тис грн., тобто на 5, 78 %, темп росту – 157,03%.

Фінансовий результат від операційної діяльності у 2018 році складає (-9 739) тис. грн., а у 2019 – 16 941 тис. грн., тобто темп росту є від’ємним (-273,99)%.

Відбулося значне зменшення показника інші доходи. У 2018 році складає 441 430 тис. грн., а у 2019 – 14 766 тис. грн., це означає показник зменшився на 426 664 тис грн. у порівнянні з 2018 роком. Це становить зменшення на 281,94%, темп росту теж від’ємний на 96,65%.

Фінансові витрати у 2018 році – 580 тис. грн., а у 2019 році – 2 тис. грн. Відповідно показник змінився на -578 тис грн., тобто -0,38%, темп росту -99,6%

Інші витрати у 2018 році – 402 464 тис грн., у 2019 склали 6 265 тис. грн., це означає що показник зменшився на -396 199 тис. грн., тобто 261,80%, темп росту - 98,44%. Показник значно зменшився.

Фінансовий результат до оподаткування показує, що у 2018 років - 28 649 тис. грн., у 2019 році – 25 440 тис. грн. Тобто, у 2019 році на 3 209 тис. грн. менше ніж у 2018 році, це -2,12%, відповідно темп росту -11,20%.

Витрати з податку на прибуток у 2018 році становлять 6 078 тис. грн., а у 2019 – 4 846 тис. грн., це на 1 232 тис грн. менше ніж у 2018 році, тобто на 0,81%, темп росту

-20,27%.

Чистий фінансовий результат становив у 2018 році- 22 571 тис. грн., у 2019 році – 20 594 тис. грн. Тобто на -1 977 тис грн. менше у порівнянні з попереднім роком, це - 1,31%.

Таким чином, для оцінки ефективної діяльності при дослідженні двох підприємств ПрАТ «Луцьксантехмонтаж» та ТДВ «Житлобуд-2» я дішла висновку, що такі показники як: чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг), валовий прибуток, адміністративні витрати та витрати на збут, у 2019 році збільшились у порівнянні з 2018; такі показники як: фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток, інші фінансові доходи, фінансові витрати та фінансові результати до податкування знизились у 2019 році, в порівнянні з 2018 роком. Показник інші операційні витрати у підприємства «Луцьксантехмонтаж» у 2019 році зменшився, а у товариства «Житлобуд-2» збільшился.

Аналізуючи витрати та прибуток двох підприємств які є по собі прибутковими, ми бачимо що в них є одна динаміка по витратам і прибутку.

Під час господарської діяльності ПАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» у 2018-2019 роках використовував власні та орендовані основні засоби. Їх відображення на балансах орендарів та орендодавців залежатиме від самого типу оренди.

Таким чином, у балансі ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» відображають активи, зобов'язання і власний капітал підприємства. Головне правило Балансу ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536»: підсумок активів балансу підприємства повинен дорівнювати усій сумі зобов'язань та власного капіталу підприємства.

Зокрема, є нормативний документ Положення (стандарти) бухгалтерського обліку № 18 «Будівельні контракти». У ньому встановлюється вартість виконання будівельного договору. Це положення затверджено наказом Міністерства фінансів України 28 квітня 2001 р. наказом №205.

Закон визначає вид первинних облікових документів у будівництві, які повинні бути присутніми в процесі взаємного розрахунку всіх будівельних обсягів. Це такі документи ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536»:

- «Акт приймання виконаних будівельних робіт» (форма №КБ-2в);
- «Довідка про вартість виконаних будівельних робіт та витрати» (форма №КБ-3).

Отже кошторис що він визначає саму вартість виконаних будівельних робіт, оформлено за формами №КБ-2в та №КБ-3.

Наступним документом галузевого характеру на ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» є Звіт про виконання будівельних робіт [18, с. 199]. Він складається з трьох розділів. Насамперед це «Обсяг будівельних робіт», де наступні відомості:

- інформацію про обсяг виконаних будівельних робіт ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536»;
- вартість матеріалів замовника будівельних робіт;
- вартість робіт щодо капітального і щодо поточного ремонту будинків та споруд,
- інформація щодо обсягів реалізованих будівельних робіт, які виконано за договорами підряду,
- інформацію про обсяги реалізованих робіт за договором субпідряду;
- дані про кількість працівників та оплату їх праці.

На додаток до загальних статистичних звітів, таких як праця та фінанси, будівельні підрядники також подають деякі спеціальні форми статистичних звітів будівництва до відділу статистики. Перш за все, це форма №1 - Будівлі, подана всіма забудовниками з дозволом на виконання будівельно-монтажних робіт.

2.3. Висновки до розділу

Як наслідок, будівельна галузь Волинської області розвивається та отримує щорічний прибуток, надаючи можливості для нового житла на ринку нерухомості, що сприяє розвитку української економіки. Проаналізувавши звіти опитаних компаній, ми дійшли висновку, що рентабельність у 2018 році знизилася (порівняно з 2019 роком), що, можливо, було пов'язано з національною кризою, мінімальними ставками заробітної плати, базою оплати праці та зростанням витрат. Частково причиною зниження рентабельності є те, що підприємства купують виробничі потужності в кредит за власний рахунок, що вимагає сплати відсотків, додаткових витрат і зменшення прибутку. Розв'язуючи модель ймовірності банкрутства, ми визначили, що кожна з досліджених компаній знаходиться у фінансово стабільному регіоні, тобто ризик банкрутства мінімальний.

Характеризуючи загальну вартість та виручку будівельних компаній у районі Волин, ми робимо висновок, що доходи та витрати зросли в середньому протягом 2016-2017 років, тоді як 2018 рік був для компанії більш витратним та приніс менший прибуток.

У другому розділі дипломної роботи магістра досліджено сучасні особливості обліку та аналізу фінансової звітності підприємства на прикладі ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536», насамперед загальноекономічне та організаційне відображення процесів діяльності підприємства ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536», досліджено формування та аналіз основних показників балансу ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536», узагальнено формування та аналіз основних показників звіту про фінансові результати ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536», звернуто увагу на формування галузевих первинних документів та форм звітності ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536».

РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Методика проведення аудиту доходів, витрат та фінансових результатів будівельного підприємства

Метою ведення фінансового обліку є узагальнення даних обліку для формування фінансової звітності. Звичайно, що її достовірність залежатиме від правильної організації облікового процесу і точного відображення активів, власного капіталу, зобов'язань, доходів, витрат і фінансових результатів ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» .

На ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» фінансова діяльність займає особливе місце. Від того на якому рівні вона знаходиться, і причина її своєчасності і повноти відображення фінансової, виробничо-господарської діяльності та розвитку підприємства.

На сучасному етапі розвитку ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» зростає потреба у достовірній обліковій й податковій інформації про його фінансово-господарську діяльність. Це дає можливість контролювати відповідність діяльності даного будівельного підприємства чинному законодавству, інструкціям, правилам та вимогам, що регламентують його роботу.

Адже стратегія фінансової та інвестиційної діяльності будівельної компанії розробляється на основі достовірної бухгалтерської та звітної інформації. Крім того, оперативний і стратегічний характер фінансування цього акціонерного товариства та управлінських рішень фінансування є економічно вигідним.

Для ефективної роботи аудитора необхідно підготувати робочий документ, який фіксує виявлені відхилення, та порівняльну таблицю, щоб аудитор міг розумно та зручно нею користуватися.

Перевірити відповідність залишків на рахунках фінансового обліку головній книзі та бухгалтерським регістрам фінансовій звітності шляхом відображення результатів аудиту в таблиці. Тому аудитори мають можливість виявляти невідповідності та відхилення між фінансовою звітністю та даними фінансового обліку, зосередившись на визначенні причин їх виникнення, які вплинуть на ефективність аудиту. Для визначення причин виявлених відхилень перевіряються дані первинних документів, матеріали інвентаризації, що спростовує достовірність результатів аудиту.

Наразі існують розбіжності між фінансовою звітністю та показниками фінансового обліку, оскільки керівництво працює над покращенням діяльності будівельної компанії з метою підвищення її інвестиційної привабливості. Усе це пов'язано з зацікавленістю користувачів фінансової звітності (боржників, постачальників тощо) інформацією про фінансово-майновий стан ПАТ «Луксантехмонтаж № 536», перспективи його розвитку, прибутковості та можливості майбутнього прибутку. Усі ці дії здійснюються з метою прийняття тактичних і стратегічних управлінських рішень.

Тому керівництво ПАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» наполегливо працює над забезпеченням інформаційних потреб користувачів його фінансової звітності. Таким чином, він прагне збільшити свій власний капітал та зменшити свої довгострокові та поточні зобов'язання.

Особливу увагу в ході перевірки аудитору слід звернути на виправлення помилок. У випадку виявлення помилок при наданні інформації у звітності після підписання річної фінансової звітності аудитор не повинен вимагати виправляти вже затверджену та подану до відповідного органу звітність. Проте для співставлення показників річної звітності за наступний рік у графах, в яких повинні відображатися дані на початок звітного періоду, необхідно відображати інформацію не помилкову, а ту, що відповідає вимогам законодавства. Причину розбіжностей між даними звітності на початок періоду та на кінець минулого

звітнього періоду необхідно надати у Примітках до річної фінансової звітності.

Аудитор у процесі всього аудиту зобов'язаний звертати увагу на порядок виправлення помилок і їх документальне оформлення. Тому що виправлення помилок є серйозною фінансовою операцією, яка має бути належним чином документально оформлена.

Відносно аудиту доходів і витрат виділяють аналітичні процедури для об'єктивного оцінювання поведінки доходів і витрат операційної діяльності ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» у конкурентному середовищі, паритетність інтересів у визнанні кінцевого фінансового результату (див. табл. 6) [19, с.111].

Перелік аналітичних процедур витрат, доходів та фінансових результатів

Особливість аналітичних процедур витрат, доходів та фінансових результатів обумовлює:	визнання доцільності щодо повноти формування доходу відповідно до кон'юнктури ринку і економічного потенціалу господарюючого суб'єкта;
	обґрунтованість структури формування доходу за видами діяльності;
	інтенсивність і якість формування доходів відповідно до зміни кон'юнктури зовнішнього середовища;
	раціоналізація витрат і повнота використання сприятливого середовища;
	розмежування дії об'єктивних і суб'єктивних чинників формування доходів і витрат;
	вимірювання ділової активності та креативного менеджменту за центрами відповідальності тощо.

[19, с.111]

Цей перелік основних передумов впливає на формування програми аудиту витрат, доходів та фінансових результатів і послідовність його аналітичних

процедур.

Міжнародні і національні стандарти та положення зовнішнього та внутрішнього аудиту визначають аналітичні процедури аудиторської діяльності. Так, відповідно до Міжнародних стандартів аудиту (МСА 520) вони передбачають аналіз основних відносних показників і порівнянь, включно з подальшим дослідженням змін і відхилень, взаємозв'язків і взаємозалежностей, котрі суперечать іншій інформації про предмет дослідження або не відповідають очікуваним параметрам [36].

Поки аудитор не дав відповідь на поставленні перед ним питання, аудит вважати завершеним неможливо. Тобто, якщо він вважає навпаки то, його висновки не є повними і достовірними. Ще один аспект визначення меж аудиту пов'язаний з тим, що люди поширюють інформацію про необхідність аудитором виявити шахрайство та збирання доказів під час аудиту. Саме тому найбільш гостро відчуваються суперечності між уявленням, що склалося в суспільстві, та законними обов'язками аудиторів.

Суть першого рівня полягає у аналізі інформаційних ресурсів починаючи від перевірки даних в первинних документах до зведених показників фінансової і статистичної звітності. На цьому етапі пріоритетним вважається застосування логіко-економічних прийомів аналізу, які допомагають підтвердити правильність визначення доходів, витрат та фінансової звітності.

Щодо процедур, то варто зазначити, що визначальними в оцінці і діагностиці є інтереси замовників, в даному випадку ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» аудиторських послуг. Адже це впливає на незалежність аудиту в негативному напрямку. Аудитор зобов'язується давати об'єктивну характеристику процесів фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536», підтверджуючи тим самим свій професіоналізм. Він нічого не повинен доказувати замовнику в ході здійснення аудиту, а лише достовірність даних фінансової звітності.

Аудитор строго повинен дотримуватись принципів конфіденційності та доброзичливості, а тому в процесі доказу отриману інформацію про правопорушення він не повинен застосовувати, що є предметом судового дослідження. Аудитор не є процесуальною особою, а тому він не має права брати на себе повноваження доказування. Його свідчення суд повинен сприймати не, як фактичні докази, а як інші свідчення. Аудитору заборонено брати на себе обов'язки слідчого, а лише дати на поставлені перед ним питання для закінчення аудиторської перевірки [20].

Суть основного завдання аудитора, який проводить перевірку на ПАТ «Луцьксантехмонтаж № 536», полягає у дослідженні фактів господарського життя на предмет його відповідності чинному законодавству. Це означає, що йому необхідно забезпечити відображення економічних фактів будівельної компанії в бухгалтерському обліку та звітності, що відповідає вимогам зовнішнього та внутрішнього регулювання.

Основною метою аудиту витрат є відповідність інформації, відображеної в аудиторському звіті та фінансовому обліку, нормативним документам бухгалтерського обліку та фінансової звітності в усіх істотних аспектах, а гарантом достовірності цієї інформації є аудиторський висновок.

При аудиті витрат від операційної діяльності ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» спеціалісту доцільно перевіряти: дотримання встановленого законодавством переліку витрат при їх обліку; правильність ведення обліку витрат, пов'язаних з нарахуванням та сплатою відсотків за користування кредитами банків. З цією метою аудитору необхідно ознайомитися з умовами кредитних договорів; достовірність обліку витрат, пов'язаних із залученням позикового капіталу; правильність визначення та ведення обліку витрат, пов'язаних зі зменшенням частки інвестора в чистих активах об'єкта інвестування, зокрема внаслідок одержання асоційованими (дочірніми, спільними) підприємствами збитків від зменшення власного капіталу

підприємств внаслідок інших подій. При цьому слід перевірити документи, що підтверджують одержання збитку або зменшення власного капіталу.

При організації аудиту доходів і фінансових результатів операційної діяльності ПАТ «Луксантихмонтаж № 536» аудитор встановив необхідні аудиторські процедури та випробовує систему внутрішнього контролю та фінансового обліку. Під час складання програми аудиту доходів аудитор повинен запланувати аудиторські процедури, які б дозволили йому встановити, чи:

1. Фінансовий облік доходів і фінансових результатів ведеться відповідно до вимог НП(С)БО 15 «Дохід» [36].

2. Доходи одержані за результатами реальних операцій у процесі фінансової діяльності.

3. Відображені у звітності доходи відповідають інформації, узагальненій на відповідних рахунках фінансового обліку.

4. Доходи, відображені на рахунках фінансового обліку, підтвержені відповідними первинними документами.

5. Аналітичний облік доходів здійснюється з достатнім рівнем деталізації.

6. Доходи фінансової діяльності відображені у відповідному періоді.

Інформація про доходи фінансової діяльності висвітлена в примітках до фінансової звітності належним чином.

Для того, щоб переконатись у достовірності відображеної в обліку на рахунках доходів інформації аудитор повинен вивчити: записи в первинних документах, реєстрах обліку і звітності за доходами і фінансовими результатами; елементи облікової політики суб'єкта господарювання щодо доходів і фінансових результатів; інформацію про доходи і фінансові

результати, що знайшли своє відображення в попередніх перевірках.

Відповідному спеціалісту при аудиті доходів операційної діяльності ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» необхідно перевірити: правильність документального оформлення доходів, одержаних від операційної діяльності; адекватність ведення синтетичного та аналітичного обліку рахунків 70 «Дохід від реалізації», 71 «Іншої операційний дохід» та віднесення їх результатів на рахунок 791 «Результат операційної діяльності» [20].

Аудит витрат, доходів та фінансових результатів операційної діяльності з позицій аудиторського ризику фінансова діяльність є ризикованою і потребує спрямування більше аудиторських ресурсів на її проведення. Також аудитору необхідно спрямувати максимально зусилля на здійснення достатньої кількості аудиторських тестів. Це підтверджується і МСА 315 «Розуміння суб'єкта господарювання та його середовища та оцінка ризиків суттєвих викривлень», де зазначається, що операції зі зв'язаними сторонами належать до суттєвих аудиторських ризиків, які вимагають спеціального розгляду аудитором. МСА 550 „Зв'язані сторони” характеризують, що аудитор повинен виконати аудиторські процедури, призначені для отримання достатніх та відповідних аудиторських доказів щодо виявлення зв'язаних сторін і розкриття інформації про них управлінським персоналом та впливу суттєвих операцій зі зв'язаною стороною на фінансові звіти [20].

Аналіз взаємозв'язків між даними про доходи і витрати операційної діяльності ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» дає змогу встановити достовірність одержаної інформаційної бази, виявити істотні розбіжності і причини їх виникнення. Допомагає аудитору визначити програму аудиту на етапі його планування і в кінцевому результаті - підведення підсумків. Ці розбіжності виникають внаслідок різнопланових оцінок масштабів діяльності у натуральних показниках, помилок у ціноутворенні на будівельну продукцію та застосуванні механізму цін на виготовлені товари, недотримання стандартів

списання витрат і ін. Часто такі невідповідності спотворюють інформаційну базу фінансово-господарської діяльності ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» .

Суть порівняльного аналізу аудиту витрат, доходів і фінансових результатів діяльності будівельної компанії полягає в оцінці очікуваних і непередбачуваних відхилень підприємства, кількісних і якісних змін, тенденцій і закономірностей, можливих наслідків і нових викликів.

Цей порівняльний аналіз аудиту доходів і витрат господарської діяльності в конкурентному середовищі дозволяє визначити конкурентну позицію кожного будівельного продукту і креативність управління доходами і витратами в умовах, сприятливих або несприятливих для компанії.

Таким чином можна порівняти динаміку витрат на основі даних аудиту, отриманих за різними економічними елементами виробничої діяльності фірми.

Прогнозування майбутнього стану економічної системи залежно від очікуваних доходів і витрат на основі даних аудиторської перевірки здійснюються за допомогою оцінки ризику отримання достовірної інформації про загрози внутрішнього та зовнішнього впливів. Це дає змогу спроектувати майбутній стан ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» за певними сценаріями розвитку.

Такий вид аудиту часто використовується на ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» . Він дає змогу напрацювати гнучку тактику поточного (оперативного) менеджменту у внутрішньому і зовнішньому середовищі діяльності будівельного підприємства. Адже саме від системності та якості аналітичних досліджень залежить якість аудиторського висновку, що обумовлює запит на аудиторські послуги та високий імідж аудиторської діяльності загалом.

Найголовнішим в аудиті доходів є аналіз обґрунтованості структурних змін формування доходу за видами діяльності. З цим пов'язане маневрування

грошовими потоками в частині мобілізації власного і залученого капіталу. Але такий підхід не дає вичерпної характеристики щодо ефективності мобілізації коштів для приросту доходів від операційної діяльності ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» .

Насамперед шукають резерви для мобілізації економічного потенціалу, де зростання операційного доходу призводить до зростання операційних витрат. Важливо також розмежувати параметри отриманого ефекту і досягнутої ефективності при наданні позитивного аудиторського висновку.

На різних етапах аудиту аналітичні процедури істотно відрізняються. На етапі планування аудиту широко використовується порівняльний аналіз. Він дає змогу встановити характер, масштаби і строки аудиту.

На етапі аудиту підтвердження інформації про фінансову звітність проводяться аналітичні процедури для отримання аудиторських доказів. Найчастіше тут використовується метод факторного економічного аналізу. На завершальному етапі аудиту отримані докази оцінюються для забезпечення впевненості в реалізації цілей керівництва. Цей етап переважно є процедурою порівняльного аналізу. Очевидно, що на різних етапах аудиту перелік інформаційних ресурсів, які використовуються для впровадження аналітичних процедур, різний, що дозволяє отримати відповідні аудиторські докази з різним ступенем достовірності.

Однак аналітичні процедури доцільні лише тоді, коли підтверджена надійність необхідної та достатньої інформації. У зв'язку з цим найпоширенішими аудиторськими процедурами є аналітичні процедури, які гарантуються надійністю інформаційної бази.

Однак позиція авторів щодо обмеження обсягу аналітичних процедур, особливо при аудиті доходів і видатків, є сумнівною.

Спираючись на переконливі вимоги доказів і суджень під час аудиту, вони

обмежують аналітичні процедури сферою «стандартних операцій, які не змінюються з часом», вибираючи окремі джерела інформації з більшою впевненістю, якщо існують часткові та зведені дані. Забезпечення впевненості в управлінні доходами та витратами в цьому контексті викликає сумнів.

Складність аналітичних процедур в аудиті визначається пошуком аналітичних прийомів, які можуть достовірно описати суб'єктивні та об'єктивні фактори змін операційних доходів і витрат, точно і конкретно відобразити функціональні зв'язки та прогнозувати їх взаємозв'язки. Абсолютні та відносні зміни та оцінка впливу на фінансово-економічне становище ПАТ «Луксантехмонтаж № 536».

Ефективність аналітичних процедур при аудиті доходів і витрат значною мірою залежить від вибору відповідних показників, алгоритмізації їх взаємозв'язків через внутрішні структури, формування кінцевих результатів, порядку аналізу тощо.

У результаті впровадження рекомендується отримати нову інформацію, яка забезпечить впевненість у прийнятті управлінських рішень та підтвердить надійність господарської діяльності підприємств.

При застосуванні аналітичних процедур необхідно враховувати ризик надання повної та достовірної інформації про результати аналітики як частину ризику невиявлених аудитів.

Ризик процедури аналізу полягає в тому, що вона не може надати переконливих доказів дотримання процедури аудиту через те, що вона не відповідає логіці факторного моделювання змін операційної діяльності, аналізовані інформаційні ресурси є неточними та неякісними, а аудитори непрофесійні.

Довіра аудитора до результатів здійснених аналітичних процедур залежать, насамперед, від істинності отриманих результатів аналізу доходів і витрат, точності оцінок резервів та можливостей їх мобілізації. За рівнями ризиковості аналітичні процедури найчастіше поділяють на три групи:

- не кількісні процедури, які дають змогу зробити висновки про повноту, правомірність і точність встановлених взаємозв'язків та здійснених розрахунків. Проте ці дані є дуже суб'єктивними з повною відсутністю гарантій достовірності.

- прості кількісні процедури, які використовують при аналізі коефіцієнтів, динамічних рядів, у рейтингових оцінках. Це, як правило, структурний аналіз доходів і витрат, аналіз динаміки та еластичності зміни, порівняльний конкурентний аналіз. Ризик таких аналітичних процедур є мінімальний за належної точності інформації.

- складні аналітичні процедури, які передбачають використання економіко-математичних методів і моделей, статистичних моделей і моделей поведінки. Ці процедури дають змогу надати більшої впевненості аудитору, але через трудомісткість їх проведення вони використовуються дуже рідко.

Характеризуючи аналітичні процедури в аудиті витрат, доходів і фінансових результатів від операційної діяльності зауважимо, що вони не обмежують і не змінюють зміст комплексного економічного аналізу витрат діяльності, собівартості будівельної продукції, доходів і фінансових результатів операційної діяльності з їх абсолютно іншою цільовою орієнтацією.

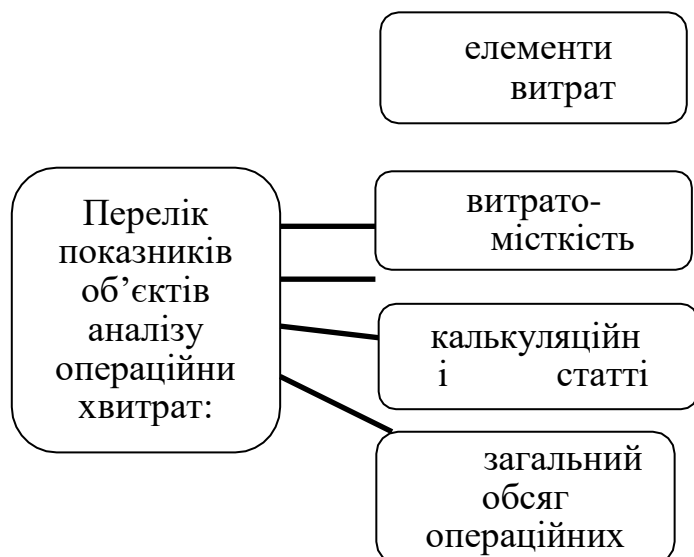
Відповідно до вимог МСА застосування аналітичних процедур зумовлене взаємозв'язками та взаємообумовленістю показників доходів і витрат. Аналітичне оцінювання цих зв'язків створює повноту аудиторських свідчень, точність даних, які відображені у фінансовому обліку та звітності.

Методичні прийоми аналізу не можуть бути чітко регламентовані відповідно до конкретних ситуацій, проте їх обов'язковий набір слід передбачати на кожному етапі аудиторської перевірки. Вирішенню проблеми економічності аналітичних процедур може сприяти використання сучасних інформаційних технологій і систем.

3.2. Обліково-аналітичні проблеми фінансових результатів діяльності підприємств

Операційні витрати пов'язані з виробництвом продукції, виконанням робіт, наданням послуг; управлінням та обслуговуванням підприємства, реалізацією продукції; гарантійним обслуговуванням і гарантійним ремонтом; а також з іншими операціями, що виникають у процесі операційної діяльності (визнані економічні санкції, втрати від знецінення запасів, втрати від операційних курсових різниць і т.п.). Таким чином, операційні витрати включають витрати на виробництво продукції (виконання робіт, надання послуг) і так звані витрати періоду, до яких належать адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати. Управління витратами неможливе без аналізу структури витрат, динаміки і факторів їх формування, виявлення непродуктивних витрат (див. табл.7) [19, с.190].

Показники об'єктів аналізу операційних витрат

[19, с.190]

Ця класифікація дозволяє здійснити контроль з формуванням, структурою і динамікою економічно однорідних витрат, а також оцінити структуру витрат на виробництво будівельної продукції.

Допомагає зробити висновок про матеріаломісткість, трудомісткість, енергомісткість виробництва ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536». Абсолютні відхилення за економічними елементами відображають загальні результати використання фонду оплати праці, матеріальних ресурсів, нарахування амортизації, але не зміни собівартості продукції, так як ці відхилення викликані ще й змінами в обсязі і структурі виробництва продукції. Аналіз структури витрат на виробництво дозволяє дати оцінку раціональності такої структури, виявити найбільш резервомісткий об'єкт. Для оцінки складу та структури і динаміки витрат від операційної діяльності використаємо таблицю 8 [21].

Склад і структура операційних витрат за елементами ПрАТ
«Луцьксантехмонтаж № 536» (тис. грн.)

Елементи витрат ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536»	2018 рік		2019 рік		Динаміка	
	сума тис. грн.	питома вага %	сума тис. грн.	питома вага,	Абсолют	Відносна
1. Матеріальні витрати	95 1095	83	1230229	85	279134	129
2. Витрати на оплату праці	116612	10	114800	8	-1812	98
3. Відрахування на соціальні заходи	24734	2,1	24589	1,6	-145	99
4. Амортизація	33435	2,9	46969	3,2	13534	140
5. Інші операційні витрати	14810	2	31363	2,2	16553	210
Разом:	1140686	100	1447950	100	307264	126
6. Обсяг продукції, тис. грн.	11723 45	X	1522571	X	350226	129
7. Матеріаломісткість	81	X	80	X	-1	98,7
8. Трудомісткість	9,9	X	7,5	X	-2,4	75

[21]

За даними таблиці можна зробити висновок, що операційні витрати ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» за елементами витрат у 2019 році порівняно з

минулим зросли на 16553 тис. грн., або на 210%.

Варто зазначити, що за всіма елементами витрат спостерігається негативна динаміка, тобто відбувається їх зростання. Проте вирішальний вплив на їх формування мають матеріальні витрати. З отриманих результатів видно, що вони у звітному періоді зросли на 279134 тис. грн., або на 129%.

Структура витрат ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» протягом 2018 та 2019 років не зазнала суттєвих змін [21]. Найбільшу частку займають матеріальні і трудові витрати, що становлять у звітному періоді відповідно 85% і 8%. Досить значної зміни набула частка інших операційних витрат.

Наведені в таблиці дані свідчать, що виробництво будівельної продукції ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» є матеріаломістким. За останній рік спостерігається позитивний момент у роботі цього підприємства. Вивчення структури витрат ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» за наведеними елементами, а також змін, які відбулися за останні роки дає можливість виділити найбільш резервомісткий об'єкт. Ним на даному будівельного підприємстві є матеріальні, трудові витрати та інші операційні витрати.

Методика аналізу витрат за економічними елементами полягає в зіставленні витрат за економічними елементами в абсолютній сумі і у відсотках до загальної суми витрат з плановими, фактичними за минулий рік з метою виявлення тенденцій і напрямків зміни окремих елементів.

Групування витрат від операційної діяльності за калькуляційними статтями призначене:

- для визначення цільового направлення витрат і їх місця в процесі виробництва: показує куди, з якою метою і в яких розмірах витрачені ресурси; для визначення планової і фактичної собівартості всієї продукції і окремих її видів, встановлення центрів зосередження витрат і пошуку резервів їх скорочення;

- для відображення витрат, пов'язаних лише з товарним випуском продукції, робіт, послуг.

Використовуючи дану факторну модель і методи елімінування, можна зробити факторний аналіз зміни загальних витрат підприємства.

Важливим узагальнюючим показником витрат є витрати на 1 грн. товарної продукції (витрато-місткість продукції). Цей показник є універсальним. Може розраховуватися в будь-якій галузі виробництва. Він наочно показує зв'язок між витратами і прибутком.

Управління доходом від операційної діяльності на ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» здійснюється інтуїтивно, на розсуд самих менеджерів. Для того, щоб удосконалити методику аналізу в зазначених напрямках потрібно формалізувати процес прийняття рішень щодо управління доходом.

Метою управління доходом операційної діяльності є максимізація доходу з одночасним підтриманням рівня платоспроможності, достатнього для стабільного функціонування даного будівельного підприємства. На нашу думку, метою аналізу доходу операційної діяльності є створення умов для надання аналітичної інформації суб'єктам управління доходом операційної діяльності.

Отже, методика аналіз доходу повинна сприяти виявленню фактів зниження рівня доходів та платоспроможності, а також резервів їх збільшення. В умовах оперативного управління найбільш ефективним способом вирішення даної задачі є оцінка системи показників, що сигналізують про існуючу проблему.

На ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» підвищуються вимоги до повноти і якості аналітичної інформації процесу управління господарською діяльністю. Фінансовий результат є узагальнюючим показником. Він характеризує ефективність і відображає всі аспекти їх діяльності. Тому відпрацювання

методичних питань аналізу фінансового результату є актуальним.

Щодо інформаційної бази здійснення аналізу фінансових результатів, то слід зазначити, що й сьогодні залишаються нез'ясованими питання обліку витрат, доходів і фінансових результатів. Це відбувається через неузгодженість управлінського, фінансового та податкового обліку на галузевому рівні даних підприємств.

Необхідно здійснити аналіз фінансових результатів операційної діяльності ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» . Проведемо цей аналіз використовуючи вище перераховані три етапи.

Суть першого етапу аналізу фінансових результатів операційної діяльності ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» – аналіз їх структури і динаміки за видами. Якщо дане підприємство за результатами звітного періоду має збиток від операційної діяльності, потрібно проаналізувати структуру операційних витрат за економічними елементами. Проте ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» за даними ще Звіту про фінансові результати за 2019 рік отримав прибуток (фінансовий результат від операційної діяльності) в розмірі 294174 тис. грн..

$$294174 - 202028 = 92146 \text{ тис. грн. [21]}$$

Це свідчить про те, що показник фінансового результату від операційної діяльності у 2019 році зріс на 92146 тис. грн.. Це означає – ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» розвивається.

Суть другого етапу полягає у проведенні факторного аналізу валового прибутку ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» . На цьому етапі важливим є вивчення змін валового прибутку (ВП), який залежить від співвідношення цін, обсягу продажів (ЧД) і собівартості проданої будівельної продукції. Аналіз проводиться за таким шляхом порівняння змін, що відбулися у 2018 і 2019 роках і дає можливість установити вплив об'ємних і цінових факторів на діяльність будівельного підприємства [21].

$$\text{ЧД} - \text{СР} = \text{ВП.}$$

$$\text{ВП} = 1522871 - 1228697 = 294174 \text{ тис. грн}$$

Коефіцієнт валового прибутку (КВП) є першоджерелом повної оцінки прибутковості продажів підприємства і визначається наступним чином [20]:

$$\text{КВП} = \text{ВП} / \text{ЧД.}$$

$$\text{КВП} = 294174 / 1522871 = 0,91$$

Слід пам'ятати, що валовий прибуток за своїм визначенням покликаний покрити витрати, пов'язані із загальним управлінням підприємства і реалізацією готової продукції (товарів, послуг) та створити прибуток. У цьому сенсі коефіцієнт валового доходу показує здатність менеджменту суб'єкта господарювання управляти витратами діяльності.

Отже, аналіз операційних витрат за економічними елементами, з характеристикою динаміки їх змін за звітний період проти попереднього, та виявленням елементів, які значно вплинули на зростання витрат операційної діяльності на одну гривню реалізованої продукції (товарів, послуг). Потрібно враховувати, що за умови переважаючого росту коефіцієнту витрат на оплату праці над коефіцієнтом чистого доходу (виручки), має місце зниження продуктивності праці, що потребує більш детального вивчення цього питання.

Негативно характеризують фінансово-господарську діяльність підприємства випереджальні темпи зростання адміністративних витрат, витрат на збут, інших операційних витрат та загалом операційних витрат порівняно з темпами зростання собівартості реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг).

Суть третього етапу полягає у тому, що аналіз фінансових результатів – це аналіз доходів, який передбачає проведення їх структурно-динамічного аналізу. Інформаційною основою проведення цього етапу аналізу слугують як дані Звіту про сукупні доходи, так і Приміток до фінансової звітності.

Останнім етапом аналізу фінансових результатів від операційної діяльності є загальна оцінка ефективності управління підприємством, яка проводиться за сукупністю коефіцієнтів, що характеризують прибутковість активів, продажу, власного капіталу тощо.

Рентабельність активів (РА) показує розмір чистого прибутку (ЧП) на середньорічну вартість активів (А) і характеризує ефективність їх використання [20].

$$РА = ЧП / А$$

$$РА = 42550 / ((366174 + 468308) / 2) = 0,1$$

При формуванні активів використовуються два фінансових джерела:

- 1) позикові;
- 2) власні.

Зменшення показника рентабельності активів може свідчити про затримання темпів економічного зростання та розвитку підприємства. Оцінка рентабельності продажу припускає розрахунок множини коефіцієнтів рентабельності, що зумовлюється вибором для їх розрахунку того чи іншого виду прибутку.

За умови визначення ефективності політики ціноутворення доцільним є використання валової рентабельності реалізованої продукції (ВРРП):

$$ВРРП = ВПр / ВР ,$$

де ВПр – валовий прибуток; ВР – виручка від реалізації.

$$ВРРП = 294174 / 1522871 = 0,19$$

Використання даних періодичної фінансової звітності сукупності із множинністю параметрів аналізу фінансових результатів не дають потрібного ефекту в оперативному ухваленні рішень в складній ситуації, що склалася на

підприємстві. Отже саме тому проведення аналізу фінансових результатів від операційної діяльності потребує попереднього вибору обмеженого набору основних, найбільш важливих параметрів, що дають можливість своєчасно виявити певні резерви зростання ефективної діяльності ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» .

Використання цього дасть можливість створити прозорість процесу формування фінансових результатів від операційної діяльності даного будівельного підприємства, активізуватиме дію мотиваційних важелів і сприятиме своєчасному прийняттю обґрунтованих управлінських рішень щодо ефективної роботи керівництва.

3.3. Шляхи вдосконалення обліку та аудиту доходів, витрат та фінансових результатів діяльності будівельних підприємств

Проаналізовано необхідність систематичного проведення аналізу фінансового стану підприємства. Визначено методи та групи показників за допомогою яких проводиться фінансовий аналіз. Проаналізовано основні шляхи щодо покращення фінансового стану підприємства та визначено комплекс основних заходів щодо підвищення ефективної діяльності та зміцнення його фінансової стійкості. На прикладі ПрАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» визначили необхідність дотримання оптимальної структури капіталу та прагнення до такого співвідношення величини власного та позикового капіталу, яке забезпечить максимальну рентабельність власного капіталу. Виявлено, що систематичний аналіз фінансового стану дозволяє завчасно виявити негативні тенденції в роботі підприємства та запобігти ймовірності настання банкрутства, шляхом прийняття своєчасних антикризових заходів.[22]

В сучасних умовах ринкової економіки відповідність та ефективність прийнятих управлінських рішень на макрорівнях здебільшого залежить від результатів аналізу фінансового стану суб'єкта господарювання, в результаті якого обчислюються не тільки окремі коефіцієнти та вивчається комплекс

показників, а також відображаються різні аспекти фінансової діяльності підприємства. Нестабільність в розвитку нашої економіки створює необхідність кожному суб'єкту господарювання постійно шукати шляхи покращення та підвищення ефективності своєї діяльності. Тому дослідження фінансової діяльності суб'єктів господарювання набуває особливої популярності [22].

Функціонуючи в умовах ринкової економіки кожне підприємство має прагнути забезпечити такі умови та стан своїх ресурсів, щоб забезпечити безперебійне виробництво та виконання своїх фінансових зобов'язань. А це в свою чергу обумовлює необхідність аналізу фінансового стану підприємства та пошук напрямків оптимізації його роботи. Фінансовий стан підприємства – це комплексне поняття, яке є результатом взаємодії всіх елементів системи фінансових відносин підприємства, визначається сукупністю виробничо-господарських факторів і характеризується системою показників, що відображають наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів [22].

Основні завдання аналізу фінансового стану підприємства [23]:

Дослідження рентабельності та фінансової стійкості підприємства

Визначення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства

Оцінка становища підприємства на фінансовому ринку та кількісна оцінка його конкурентоспроможності

Дослідження ефективності використання майна (капіталу) підприємства, забезпечення підприємства власними оборотними коштами

Об'єктивна оцінка динаміки та стану ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства [23].

Найкращим підходом до оцінки та аналізу фінансового стану підприємства буде застосування не тільки традиційних методів його діагностики, а й проведення комплексного аналізу фінансового стану. Такий спосіб оцінки в результаті дає змогу оцінити не лише підсумкові данні про рівень роботи підприємства, а й дозволяє сформулювати напрямки, що допоможуть підвищити ефективність діяльності підприємства, що відповідно призведе до покращення

його фінансового стану.

Комплексна оцінка фінансового стану підприємства дозволяє визначити економічний потенціал підприємства та дає змогу оцінити його місце в конкурентних умовах ринку. Проведена оцінка фінансово-економічного та майнового стану, що необхідна для прийняття важливих управлінських та фінансових рішень [23].

Головним завданням оцінки та аналізу фінансового стану підприємства є своєчасне виявлення та усунення недоліків у фінансовій діяльності, допомогти знайти правильні управлінські рішення щодо покращення фінансового стану підприємства та запобігти його банкрутству.

Існує велика кількість шляхів, що направлені на підвищення ефективної діяльності підприємства, а саме: вибір ефективних методів управління фінансовою діяльністю підприємства; підвищення та активізація ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності; оптимізація поточних витрат; підвищення конкурентоспроможності продукції. Використання цих та інших шляхів, які сприяють підвищенню ефективної діяльності підприємства, наприклад, розробка стратегії маркетингу, правильна оцінка фінансового стану та результатів діяльності підприємства і залучення додаткових капіталовкладень - шлях до прибуткової та ефективної діяльності підприємства. Одним з головних шляхів поліпшення фінансового стану є мобілізація внутрішніх резервів підприємства - явних та прихованих. Пошук резервів, які можуть бути використані для покращення фінансового стану підприємства, проводиться шляхом ґрунтовного аналізу всіх складових його діяльності [26].

Удосконалення фінансового стану підприємства можливе за рахунок збільшення вхідних та зменшення вихідних грошових потоків. Підвищення розмірів вхідних грошових потоків можливе за рахунок: збільшення виручки від реалізації; продажу частини основних фондів; рефінансування дебіторської заборгованості. Скорочення вихідних грошових потоків можливе за рахунок: зниження витрат, які відносяться на собівартість продукції; зниження витрат, які

покривають за рахунок прибутку.

Основним заходом покращення фінансового стану є збільшення виручки від реалізації. В свою чергу розмір виручки від реалізації залежить від: обсягів реалізації продукції; ціни одиниці продукції, що реалізується [26].

Щоб збільшити обсяги реалізації, треба максимально активізувати збутову діяльність підприємства. Стимулювати збут можна різними методами. Бажаний результат можна отримати наданням знижок покупцям, помірними зменшеннями цін, застосуванням масової реклами. Не існує для всіх підприємств єдиного рецепту збільшення обсягів реалізації. Тип заходів залежить від особливостей конкретного підприємства та обраної ним стратегії маркетингу. Також одним із важливих шляхів удосконалення фінансового стану є мобілізація внутрішніх резервів.

Це проведення реструктуризації активів підприємства; сукупність заходів, пов'язаних зі зміною структури та складу активів балансу; перетворення в грошову форму наявних матеріальних та фінансових активів підприємства.

Внутрішні резерви підприємства складаються з явних та прихованих. Виявлення явних резервів здійснюється через ліквідацію: втрат окремих видів ресурсів, перевищення норм їх витрачання.

Особливу увагу необхідно звернути увагу на приховані резерви.

Приховані резерви — частина капіталу, що ніяк не відображена в Балансі. Розмір прихованих резервів балансу дорівнює різниці між балансовою вартістю окремих майнових об'єктів підприємства та їх реальною вартістю.

Шляхами удосконалення фінансового стану підприємства через виявлення прихованих резервів є: здача в оренду основних фондів, які не повною мірою використовуються у робочому процесі; використання зворотного лізингу [25].

Першочерговим етапом у покращання фінансового стану українських підприємств є пошук оптимального співвідношення власного і позикового капіталу, яке б забезпечило мінімальний фінансовий ризик за максимальної рентабельності власного капіталу. Оптимізація ліквідності підприємства

реалізується за допомогою оперативного механізму фінансової стабілізації – системи заходів, спрямованих, з одного боку, на зменшення фінансових зобов'язань, а з іншого, на збільшення грошових активів, що забезпечують ці зобов'язання [24].

Отже, можна сформулювати перелік заходів щодо підтримки фінансового стану підприємства на високому рівні:

- системний та безперервний аналіз фінансового стану та результатів діяльності підприємства;
- оптимізація структури витрат та джерел їх формування;
- розробка та впровадження фінансових стратегій;
- аналіз складових собівартості продукції та визначення шляхів її зниження;
- підтримка конкурентоспроможності продукції (послуг);
- розробка заходів щодо попередження кризових ситуацій;
- стимулювання збільшення вхідних грошових потоків;
- оптимізація розподілу прибутку та визначення більш ефективної дивідендної політики;
- розробка заходів щодо зниження зовнішньої вразливості підприємства.

Таки чином систематичний контроль за фінансовим станом підприємства та оцінка ефективності його діяльності, дотримання запропонованих заходів щодо підтримки стабільного стану та прогнозування важливих для роботи підприємства показників дозволить укріпити становище підприємства на ринку та забезпечити позитивні довгострокові перспективи в його роботі.

3.4. Висновки до розділу

Фінансовий стан - одна з найважливіших характеристик бізнесу. Аналіз та оцінка фінансового стану підприємства може допомогти сформулювати комплекс заходів, що сприяють покращенню фінансового стану підприємства та підвищенню ефективності роботи.

Важливим компонентом у процесі покращення фінансового здоров'я

бізнесу є пошук оптимального співвідношення боргу та власного капіталу для бізнесу, що, у свою чергу, допомагає мінімізувати фінансові ризики та максимізувати прибуток на капітал.

У процесі покращення та підтримання фінансового стану підприємства можуть бути вжиті такі заходи: збільшення грошових надходжень, зниження собівартості продукції, покращення організації виробництва, мобілізація внутрішніх резервів, удосконалення маркетингової політики, оптимізація розподілу прибутку, зменшення поточних фінансових зобов'язань. .

Важливо також систематично детально аналізувати динаміку фінансового стану підприємства. На основі змін для зменшення впливу негативних факторів будуть прийняті відповідні управлінські рішення.

Тому дослідження та пошук шляхів покращення свого фінансового становища є дуже важливою складовою успішного бізнесу, оскільки його оцінка та аналіз можуть допомогти мобілізувати фінансові ресурси, визначити напрямки покращення та уникнути кризи.

ВИСНОВКИ

На основі проведеного дослідження ми висуваємо деякі висновки та рекомендації:

Дослідження природи терміну «витрати» приводить до висновку, що ядром поняття є вартісний вимір ресурсів, що використовуються для досягнення цієї мети, а також виконання певних операцій. Тому під витратами слід розуміти збільшення боргу або зменшення ресурсів фірми в процесі господарської діяльності.

Дохід, у свою чергу, є джерелом матеріальних витрат, амортизації, витрат на оплату праці, внесків на соціальне страхування, непрямих податків, а також інших витрат пов'язаних з виробництвом продукції.

Варто зазначити, що підприємство будь-якої форми власності визнає свої доходи та пов'язані з ними витрати. З огляду на це пропонується розширити класифікацію витрат, щоб підпорядкувати кожен групу функції управлінського обліку, яка потрібна керівництву підприємства для прийняття певних управлінських рішень.

Класифікація доходів відіграє важливу роль в управлінні суб'єктом господарювання. На його основі аналітичний облік дає змогу менеджерам швидше реагувати на зміни в структурі виручки за сегментами ринку та видами продукції. В економічній літературі питання класифікації доходів, яке є необхідним чинником прийняття економічно обґрунтованих управлінських рішень, не приділено достатньої уваги.

Слід також зазначити, що прибуток — це фінансова категорія, яка відображає позитивні фінансові результати господарської діяльності підприємства, характеризує ефективність виробництва, а також вказує на кількість і якість продукції, стан продуктивності праці, рівень собівартості.

Прибуток є основним показником ефективного функціонування суб'єкта

господарювання, який поповнює державний бюджет шляхом внесення обов'язкових платежів, податків і зборів, істотно впливає на добробут власників, споживачів та економічний стан країни. Розмір прибутку дуже важливий у бізнесі. Тому важлива роль прибутку в розвитку бізнесу та розкритті його власників і працівників, а також інтересів держави зумовлює необхідність проведення аудиту щодо використання прибутку кожним суб'єктом господарювання.

Аудит витрат, доходів і фінансових результатів операційної діяльності підприємства є найважливішим елементом аудиту фінансової звітності для прийняття управлінських рішень, оскільки ПАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» вимагає витрат на виробництво та збут, а дохід необхідний підприємству для підтримки нормального рівня життя. Свобода від криз і несподіванок, перспектив розвитку.

Для отримання своєчасної та точної інформації про фінансові результати діяльності підприємства необхідно чітко розмежувати їх за видами діяльності. Це зумовлює необхідність змін в організації та методиці їх обліку, а також змісту діючої форми Звіту про фінансові результати. Практичне його використання підприємствами дозволить без додаткових часових і трудових затрат оперативно отримувати інформацію про результати їх діяльності в розрізі, необхідному для проведення аудиту та прийняття на його основі управлінських рішень.

Застосування програми 1С у фінансовому обліку на ПАТ «Луцьксантехмонтаж № 536» дозволяє зменшити витрати на обробку даних, розраховувати точні дані про витрати, доходи та фінансові результати від операційної діяльності, надавати оперативну і неупереджену інформацію для фінансових менеджерів та доступну інформаційну базу для аудиторів.

В оцінці доцільності та ефективності здійснення витрат від операційної діяльності і у визнанні доходів від операційної діяльності важливим є

підтвердження повноти та достовірності інформації фінансового обліку і звітності на основі відповідних процедур аудиту. Використання аналітичних процедур на практиці часто застосовується. Адже вони сприяють розв'язанню завдань оцінки достовірності та надають неупереджену інформацію про кон'юнктуру інтересів за цією проблематикою.

У складних ділових ситуаціях використання даних періодичної фінансової звітності в поєднанні з кількома параметрами аналізу фінансових результатів не матиме бажаного ефекту при прийнятті бізнес-рішень. Тому аналіз фінансових результатів операційної діяльності потребує попереднього вибору обмеженого набору основних і найважливіших параметрів з метою своєчасного визначення певних резервів зростання ефективної діяльності ПАТ «Луцьксантехмонтаж № 536».

Використання цього дозволить створити прозорість у процесі одержання фінансових результатів від діяльності будівельної компанії, активувати важелі стимулювання та сприятиме прийняттю своєчасних та обґрунтованих управлінських рішень для ефективного функціонування бізнесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Анікін А. В. Життя та ідеї мислителів-економістів до Маркса / А. В. Анікін - М.: Політиздат, 2009. – 367 с.
2. Рікардо Д. Начала політичної економії і оподаткування / Д.Рікардо: Антологія економічної класики, 1993. – с. 26.
3. Малов В. Н. Жан-Батист Кольбер - реформатор XVII століття (1619-1683) / В. Н. Малов // Нова і новітня історія. - 2002. - № 3. - С. 259-260.
4. Іберській П. Л. Про російській економіці / П. Л. Іберській - М.: Економікс, 1997. - 541 с.
5. Білик. В. Г. Облік і відображення в звітності фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств в умовах реформування / В. Г. Білик // Формування ринкових відносин в Україні: Збірник наукових праць. Вип.1, – К.: Науково-дослідний економічний інститут, 2009. – С. 127 – 129.
6. Шумпетер Й. А. Теорія економічного розвитку / Й. А. Шумпетер - М.: Прогрес, 1982. – 455 с.
7. Відяпін В. І. Економічна теорія / В. І. Відяпін, Г. П. Журавльова. - М.: ІНФРА-М, 2009. – 560 с.
8. Булатов А. С. Економіка / А. С. Булатов - М.: МАУП, 2010. - 896 с.
9. Проданчук М. А. Формування показників фінансових результатів / М. А. Проданчук // Вісн. Сум. нац. аграр. ун-ту. Серія : Фінанси і кредит. – 2011. – № 2(11). – С. 40–42.
10. Будько О. В. Облік і аналіз фінансових результатів підприємств / О. В. Будько // Соціально-економічні дослідження в перехідний період. Економічні проблеми розвитку виробництва. Вип. XXXI / НАН України. Інститут регіональних досліджень. – Львів : ЛБІ НБУ, 2009. – С. 23–27.

11. Кривенко К. Т. Політична економія: [навч. посіб.] / Кривенко К. Т. – К.: КНЕУ, 2010.– 508 с.

12. Гаращенко О. В. Облік і аналіз формування фінансових результатів та розподілу / О. В. Гаращенко // Економіка: проблеми теорії та практики : зб. наук. праць. – Дніпропетровськ : ДНУ, 2013. – Т. 2, вип. 195. – С. 15–18с.

13. Велш Глен А. Основи фінансового обліку / А. Велш Глен, Г. Шорт Деніел ; пер. з англ. – К. : Основи, 2012. – 687 с.

14. Курило Г. М. Особливості обліку та аудиту фінансових результатів діяльності промислових підприємств / Г. М. Курило // Вісн. Житомир. інж.-технол. ін-ту. Економічні науки. – 2005. – № 9. – С. 44–48.

15. Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств: Підручник / За ред. А. М. Поддєрьогіна. — К.; КНЕУ, 2008, — С. 105.

16. Непочатенко О. О. Фінанси підприємств: [навч. посіб.] / О.О. Непочатенко. – К. : Центр навчальної літератури, 2015 – 504 с.

17. Павелко О.В., доц. / Національний університет водного господарства та природокористування // Класифікація фінансових результатів будівельних підприємств: теоретичні аспекти. – К., 2019 – 1-3 с.

18. Маркус О.В., Шпятиковська Т.А. Динаміка доходів і витрат будівельних підприємств волинської області / Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського. – К, 2019. – С. 98.

19. Павелко О.В. Доходи і витрати основної діяльності будівельних підприємств: Монографія. Рівне: НУВГП, 2019. 216 с.

20. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 року № 996-XIV. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 15 «Дохід», затверджене наказом Міністерства фінансів України № 290 від 29.11.1999 року. Документ 996- XIV, чинний,

поточна редакція – Редакція від 01.07.2021, підстава – 738-IX [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

21. Фінансова звітність [Електронний ресурс]. URL: <https://smida.gov.ua/>.

22. Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д., Булгакова С.О., Куліш А. П. Фінанси підприємств: Підручник. – 6-вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2006. – 552 с.

23. Безбородова Т.В. Сутність та необхідність аналізу фінансового стану // Економіка. Управління. Інновації. Випуск № 1 (11) - 2014. – С. 1-7.

24. Рудницька О.М. Шляхи покращення фінансового стану українських підприємств / О.М. Рудницька, Я.Біленька // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2009. – № 639. – С. 132–138.

25. Таранюк К.М. Шляхи удосконалення фінансового стану підприємства [Електронний ресурс] / К.М. Таранюк. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/35_OINBG_2010/Economics/73896.doc.htm.

26. Карпенко Г.В. Шляхи удосконалення фінансового стану підприємства / Г.В. Карпенко // Економіка держави. – 2010. – № 1. – С. 61–62.

27. Кірейцев Г.Г. Фінансовий менеджмент: [підручник] / Г.Г. Кірейцев. – Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2018. – 88 с.

28. Дончак Л.Г., Ціхановська О.М. Ділова активність підприємства та шляхи її зміцнення / Л.Г. Дончак, О.М. Ціхановська // Економіка та управління підприємствами. – 2018. – Випуск 10. – С. 250-255

29. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз: Навчальний посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2015. – 256 с.

30. Череп А.В., Кириченко Л.А. Проблеми визначення фінансового стану підприємств в умовах фінансової кризи / А.В.Череп, Л.А.Кириченко // Держава і регіони – 2008. – № 6. – С. 233–236.

31. Конєва Н.О., Шаповалова І.О. Шляхи покращення фінансового стану підприємств. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://mdu.edu.ua/spaw2/uploads/files/16_13.pdf.

32. Міністерство Фінансів України/Наказ. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0433-01#Text>.

33. Архіви роботи «Луцьксантехмонтаж №536» протягом 2018-2019 років / Звітна фінансова інформація будівельного підприємства. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.lstm.com.ua/posts>.

34. Звітна фінансова інформація будівельного підприємства «Луцьксантехмонтаж №536». [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://zvitnist.com/30248307_PRYVATNE_AKCONERNE_TOVARYSTVO_LUC_KSANTENMONTAZH.

35. Річна звітна фінансова інформація будівельного підприємства «Луцьксантехмонтаж №536». [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.lstm.com.ua/wp-content/uploads/2019/07/30248307_2018.doc.

36. Міністерство Фінансів України/Наказ. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/334/94-вр#Text>.

ДОДАТКИ

Додаток А

			КОДИ
		Дата	01.01.2019
Підприємство	Приватне акціонерне товариство "Луцьксантехмонтаж №536"	за ЄДРПОУ	30248307
Територія	Волинська область, м.Луцьк	за КОАТУУ	0710100000
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	Будівництво житлових і нежитлових будівель	за КВЕД	41.20

Середня кількість працівників: 513

Адреса, телефон: 43005 м. Луцьк, вул. Кліма Савура, 29, (0332)746001

Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2018 р. Форма №1

Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	309	378
первісна вартість	1001	331	402
накопичена амортизація	1002	(22)	(24)
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	13 502	12 566
первісна вартість	1011	34 282	36 222
знос	1012	(20 780)	(23 656)
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	10 745	11 963
інші фінансові інвестиції	1035	0	0

Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	24 556	24 903
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	211 228	308 221
Виробничі запаси	1101	16 304	15 313
Незавершене виробництво	1102	128 788	40 989
Готова продукція	1103	66 136	251 919
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	13 833	11 703
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	4 365	7 800
з бюджетом	1135	0	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2 822	2 533
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	9 315	19 116
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	9 315	19 116
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	1 543	46
Усього за розділом II	1195	243 106	349 419
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1200	0	0

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			

Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	81	81
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	20	20
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	129 528	132 572
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	129 629	132 673
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	25 750
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	32 681	26 524
розрахунками з бюджетом	1620	8 190	6 954
у тому числі з податку на прибуток	1621	3 031	603
розрахунками зі страхування	1625	283	420
розрахунками з оплати праці	1630	1 216	2 007
одержаними авансами	1635	87 277	168 531
розрахунками з учасниками	1640	150	306
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	4 285	6 094
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0

Інші поточні зобов'язання	1690	3 951	5 067
Усього за розділом III	1695	138 033	241 653
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	267 662	374 326

Примітки: -

Керівник Чорнуха Ігор Вікторович

Головний бухгалтер Наумюк Петро Дем'янович

Додаток Б

Підприємство	Приватне акціонерне товариство "Луцьксантехмонтаж №536"	Дата за ЄДРПОУ	КОДИ
			01.01.2019
			30248307

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 2018 рік

Форма №2

I. Фінансові результати

Код за
ДКУД 1801003

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	349 102	347 074
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(302 068)	(280 443)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	47 034	66 631
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0

Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	13 661	26 616
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(14 296)	(8 866)
Витрати на збут	2150	(6 838)	(1 479)
Інші операційні витрати	2180	(16 120)	(28 347)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	23 441	54 555
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	1 218	1 674
Інші фінансові доходи	2220	562	1 456
Інші доходи	2240	0	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(1 683)	(987)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(0)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	23 538	56 698
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	4 244	9 929
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	19 294	46 769
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та	2415	0	0

спільних підприємств			
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	19 294	46 769

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	302 503	233 500
Витрати на оплату праці	2505	78 328	56 566
Відрахування на соціальні заходи	2510	15 889	11 378
Амортизація	2515	3 215	2 139
Інші операційні витрати	2520	29 274	26 455
Разом	2550	429 209	330 038

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	162 500	162 500
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	16 250	162 500
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	118,732310	287,809230
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	118,732310	287,809230
Дивіденди на одну просту акцію	2650	100,00	100,00

Керівник

Чорнуха Ігор Вікторович

Головний бухгалтер

Наумюк Петро Дем'янович

Додаток В

Підприємство Територія Організаційно-правова форма господарювання Вид економічної діяльності	Приватне акціонерне товариство "Луцьксантехмонтаж №536"	Дата	КОДИ 01.01.2020
	Волинська область, м.Луцьк	за ЄДРПОУ	30248307
	Акціонерне товариство	за КОАТУУ	0710100000
	Будівництво житлових і нежитлових будівель	за КОПФГ	230
		за КВЕД	41.20

Середня кількість працівників: 513

Адреса, телефон: 43005 м. Луцьк, вул. Кліма Савура, 29, (0332)746001

Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

v

за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2019 р.
Форма №1

Код за ДКУД 1801001

Актив	Код рядк а	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	375	330
первісна вартість	1001	438	438
накопичена амортизація	1002	63	108
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0
Основні засоби	1010	11 130	13 452
первісна вартість	1011	37 391	42 561
знос	1012	26 261	29 109
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	(0)	(0)
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	14 121	14 403
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0

Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	25 626	28 185
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	370 480	216 254
Виробничі запаси	1101	19 699	18 838
Незавершене виробництво	1102	303 213	108 393
Готова продукція	1103	47 568	89 023
Товари	1104	0	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	56 324	27 882
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	9 973	9 826
з бюджетом	1135	0	1
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	5 890	6 271
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	21 251	64 765
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	21 251	64 765
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	152	166
Усього за розділом II	1195	464 070	325 165
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	1200	0	0
Баланс	1300	489 696	353 350

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	81	81
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0

Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	20	20
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	153 914	159 646
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	(0)	(0)
Усього за розділом I	1495	154 015	159 747
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	57 586	36 175
розрахунками з бюджетом	1620	10 249	13 201
у тому числі з податку на прибуток	1621	1 597	1 056
розрахунками зі страхування	1625	202	785
розрахунками з оплати праці	1630	1 296	3 241
одержаними авансами	1635	257 092	133 683
розрахунками з учасниками	1640	464	559
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	7 486	5 324
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	1 306	635
Усього за розділом III	1695	335 681	193 603

IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	489 696	353 350

Примітки: -

Керівник

Чорнуха Ігор Вікторович

Головний бухгалтер

Наумюк Петро Дем'янович

Додаток Г

Підприємство

Приватне акціонерне товариство
"Луцьксантехмонтаж №536"Дата
за ЄДРПОУ

КОДИ
01.01.2020
30248307

**Звіт про фінансові результати
(Звіт про сукупний дохід)**за 2019 рік
Форма №2

I. Фінансові результати

Код за
ДКУД 1801003

Стаття	Код рядк а	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	484 670	349 102
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	438 005	(302 068)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		(0)
Валовий: прибуток	2090	46 665	47 034
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	5 626	13 661
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	18 306	(14 296)
Витрати на збут	2150	2 730	(6 838)

Інші операційні витрати	2180	14 314	(16 120)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	16 941	23 441
збиток	2195	(0)	(0)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	1 218
Інші фінансові доходи	2220	0	562
Інші доходи	2240	14 766	0
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	2	(1 683)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	6 265	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	25 440	23 538
збиток	2295	(0)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	4 846	4 244
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	20 594	19 294
збиток	2355	(0)	(0)

II. Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	20 594	19 294

Керівник

Чорнуха Ігор Вікторович

Головний бухгалтер

Наумюк Петро Дем'янович

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ (КНУБА)

Кафедра економічної теорії, обліку та оподаткування,
Кафедра економіки будівництва,
Кафедра менеджменту в будівництві,
Кафедра товарознавства та комерційної діяльності в будівництві

ПРЕДСТАВНИЦТВО «ПОЛЬСЬКА АКАДЕМІЯ НАУК» (PAN)

Матеріали доповідей

II Міжнародної науково-практичної конференції
«Проблеми генезису економіки інтелектуально-
інноваційного капіталу»
4-5 листопада 2021 року

Київ

2021

УДК 330.101:330.14

За загальною редакцією:

Лич В.М. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економічної теорії, обліку та оподаткування Київського національного університету будівництва і архітектури;

Згалат-Лозинська Л.О. - доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії, обліку та оподаткування Київського національного університету будівництва і архітектури;

Іванова Т.М. - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії, обліку та оподаткування Київського національного університету будівництва і архітектури.

Проблеми генезису економіки інтелектуально-інноваційного капіталу: матеріали доповідей II Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 4-5 листопада 2021 року) / За заг. ред. В. М. Лича, Л.О. Згалат-Лозинської, Т.М. Іванової. Ч.1. Київ: Київський національний університет будівництва і архітектури, 2021. 168 с.

У збірнику викладено матеріали доповідей учасників II Міжнародної науково-практичної конференції «Проблеми генезису економіки інтелектуально-інноваційного капіталу» (4-5 листопада 2021 року, м. Київ), у яких розглядаються тенденції сучасного становлення економіки інтелектуально-інноваційного капіталу як нового способу виробництва, що визначається прогресом науки й техніки, розвитком високих технологій та наукомістких виробництв, потребує ефективного використання інтелектуального потенціалу суспільства, нових підходів до формування систем менеджменту, маркетингу, оподаткування, інноваційної діяльності, раціональне використання яких у поєднанні з іншими еколого-економічними умовами забезпечує досягнення нової якості економічного розвитку, що ґрунтується на знаннях.

За точність і зміст матеріалів, достовірність і розкриття проблеми відповідальність несуть автори публікацій

Київський національний університет будівництва і архітектури, 2021

ЗМІСТ

Секція 1.

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-ІННОВАЦІЙНОГО КАПІТАЛУ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ**Ошибка! Закладка не определена.**

Куліков П. М.

ФОРМУВАННЯ ДУАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ У БУДІВНИЦТВІ**Ошибка! Закладка не определена.**

Лич В. М.

СУТНІСНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСНОВНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ЕКОНОМІКИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-ІННОВАЦІЙНОГО КАПІТАЛУ..... **Ошибка! Закладка не определена.**

Варналій З. С.

ІНСТИТУЦІОНАЛІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ..... **Ошибка! Закладка не определена.**

Zaiats T. A

PERCEPTION OF INNOVATION BY UKRAINIAN SOCIETY IN CONDITIONS OF UNSTABLE DEVELOPMENT **Ошибка! Закладка не определена.**

Згалат-Лозинська Л. О.

РОЗБУДОВА ФІНАНСОВОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЯК ТРИГЕР АКТИВІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ **Ошибка! Закладка не определена.**

Кичко І. І.

РИЗИКИ ЦИФРОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ РИНКУ ПРАЦІ В УКРАЇНІ.....28

Лешко І. І.

ФІНАЛЬНА ДЕСОВЕТІЗАЦІЯ ТА ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ В БУДІВНИЦТВІ НА МАКРОРІВНІ ЯК ЗАПОРУКА ЗРОСТАННЯ КОНКУРЕНЦІЇ ТА ТРАНСФОРМАЦІЇ БУДІВЕЛЬНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ **Ошибка! Закладка не определена.**

Блова А. І., Кочедикова А. Є.

ВПЛИВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ НА РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ**Ошибка! Закладка не определена.**

Бойченко Е. Б., Данилюк Л. С.

РОЛЬ КОНСАЛТИНГУ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ТЕРИТОРІЙ ПРІОРИТЕТНОГО РОЗВИТКУ**Ошибка! Закладка не определена.**

Гойко А. Ф.

ПІДХОДИ ТА МЕТОДИКИ ОЦІНКИ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ **Ошибка! Закладка не определена.**

Головаш Л. В.

ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА СТРАТЕГІЇ ЕКОНОМІЧНИХ РЕФОРМ В УКРАЇНІ**Ошибка! Закладка не определена.**

Гончаров В. В., Оринянська А.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ТА ЙОГО РОЛЬ У ФОРМУВАННІ ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ..... **Ошибка! Закладка не определена.**

Заєць О. С.

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД СИСТЕМНОГО СТИМУЛЮВАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА **Ошибка! Закладка не определена.**

Кондратюк Ю. В.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА МІГРАЦІЯ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ: ОЦІНКА ОСНОВНИХ НАПРЯМІВ ПІД ВПЛИВОМ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ**Ошибка! Закладка не определена.**

Литвиненко О. В., Стещенко Ю. А.

НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ БУДІВЕЛЬНОЇ ПРОДУКЦІЇ ЯК СКЛАДОВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ **Ошибка! Закладка не определена.**

Молчанова С. Г.

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ДИНАМІКИ ВТРАТ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ВНАСЛІДОК НАРКОМАНІЇ ТА АЛКОГОЛІЗМУ **Ошибка! Закладка не определена.**
Најомер Mohamed Elamem Elfky
ORGANIZATION OF MEDICAL CARE AS A FACTOR OF HUMAN CAPITAL FORMATION**Ошибка! Закладка не определена.**
Бабич В. В.
ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ В БУДІВЕЛЬНІЙ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ**Ошибка! Закладка не определена.**
Болобан А. О.
ФОРМУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ТА ЙОГО РОЛЬ В АКТИВІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
Будз'як Х. В.
ФОРМУВАННЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО КАПІТАЛУ ТА НАПРЯМКИ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В ЕКОНОМІЦІ УКРАЇНИ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
Данилюк С. В.
РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ: КАДРОВИЙ АСПЕКТ**Ошибка! Закладка не определена.**
Захарчук І. А.
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ: СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ СКЛАДОВІ**Ошибка! Закладка не определена.**
Іванюк Ю. В.
ВПЛИВ COVID-19 НА СВІТОВУ ЕКОНОМІКУ **Ошибка! Закладка не определена.**
Костікова К. О.
ПРАГМАТИКА ФУНКЦІОНУВАННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА **Ошибка! Закладка не определена.**
Кривенко М. М.
ПРОБЛЕМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ В БУДІВЕЛЬНІЙ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ**Ошибка! Закладка не определена.**
Оринянська А.
ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ РИНКОВИХ ВІДНОСИН **Ошибка! Закладка не определена.**
Сорока А. М.
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ ЯК ОСНОВА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА**Ошибка! Закладка не определена.**
Строєнко А. С.
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ РИНКУ КАПІТАЛУ В УКРАЇНІ**Ошибка! Закладка не определена.**
Шкільнюк Ю.О.
ТІНЬОВА ЕКОНОМІКА: ЗАГАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ В УКРАЇНІ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
Школярєнко Ю. О.
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
Секція 2.
СИСТЕМНИЙ РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ ТРАНСФОРМАЦІЇ ОБЛІКУ, АУДИТУ ТА ОПОДАТКУВАННЯ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
Гаман Г. В.
АУДИТ ПЕРСОНАЛУ ЯК ОСНОВА ОПТИМІЗАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ**Ошибка! Закладка не определена.**
Іванова Т. М.
АУДИТОРСЬКА ПЕРЕВІРКА ЯК ДІЄВИЙ ІНСТРУМЕНТ КОНТРОЛЮ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ..... **Ошибка! Закладка не определена.**
Омельяненко О. П.
ПЕРЕВІРКИ ДЕРЖПРАЦІ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ РОБОТОДАВЦЯ ЩОДО НЕЗАДЕКЛАРОВАНОЇ ПРАЦІ **Ошибка! Закладка не определена.**

Толмачова С. В.

БУДІВЕЛЬНЕ ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА ПЛАТФОРМІ BAS ЯК НЕОБХІДНА ТЕХНОЛОГІЯ ВИРОБНИЦТВА, ФІНАНСІВ ТА ОБЛІКУ **Ошибка! Закладка не определена.**

Чернявська Ю. Б.

ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РЕВІЗІЇ І АУДИТУ **Ошибка! Закладка не определена.**

Біла В. В.

АУДИТ РОЗРАХУНКІВ З ОПЛАТИ ПРАЦІ НА БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ**Ошибка! Закладка не определена.**

Василига О. О.

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА АНАЛІЗ РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ НА ПІДПРИЄМСТВІ**Ошибка! Закладка не определена.**

Жебко Є. В.

ОСНОВНІ ФОРМИ ТА СИСТЕМИ ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ95

Грицько Д. М.

МЕТОДИКА АУДИТУ ГРОШОВИХ КОШТІВ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА**Ошибка! Закладка не определена.**

Сгорова О.А.

ОБЛІК ВИТРАТ НА ОПЛАТУ ПРАЦІ ЯК СКЛADOVA АУДИТУ ВИКОРИСТАННЯ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ **Ошибка! Закладка не определена.**

Корнієнко С. О.

ОСОБЛИВОСТІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТОРГІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА**Ошибка! Закладка не определена.**

Макаревич В. В.

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТРАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ**Ошибка! Закладка не определена.**

Матвієнко Д. А.

ОБЛІК ДОВГОСТРОКОВИХ АКТИВІВ – МІЖНАРОДНИЙ ТА ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД**Ошибка! Закладка не определена.**

Остапенко О. Й.

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЯК ДЖЕРЕЛО ІНФОРМАЦІЇ ДЛЯ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ..... **Ошибка! Закладка не определена.**

Прохоренко І. Г.

АНАЛІЗ ВИТРАТ ВИРОБНИЦТВА ТА СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ**Ошибка! Закладка не определена.**

Распопова А.В.

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ **Ошибка! Закладка не определена.**

Рябокoнь О. О.

МЕТОДИКА АУДИТУ ПОКАЗНИКІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА**Ошибка! Закладка не определена.**

Скиба Ж.В.

РОЗРАХУНОК СЕРЕДНЬОЇ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ У 2021 РОЦІ. **Ошибка! Закладка не определена.**

Тимченко Д.Т.

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ТА АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА..... **Ошибка! Закладка не определена.**

Торхова О. В.

ОБЛІК І АУДИТ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ТА ШЛЯХИ ЇХ УДОСКОНАЛЕННЯ**Ошибка! Закладка не определена.**

Смірнова З. А.

ОСОБЛИВОСТІ ПОДАВАННЯ ЗВІТНОСТІ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ ДО РЕЄСТРУ POLITDATA**Ошибка! Закладка не определена.**

Шуляренко Є. П.

ОБЛІК ТА АУДИТ ВИРОБНИЧОЇ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ, РОБІТ, ПОСЛУГ НА

ПІДПРИЄМСТВІ.....**Ошибка!**

Закладка не определена.

ОСНОВНІ ФОРМИ ТА СИСТЕМИ ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Актуальність теми полягає у тому, що із відомих на сьогодні факторів виробництва основним найчастіше виступає праця, яка потребує найбільше затрат. Економічні зміни, які здійснюються в Україні впродовж останніх років, направлені на реформування господарського механізму, тотожного ринковій економіці. Виробництво кожної галузі залежне від таких факторів як кадри, праця та її оплата. В цілому на ефективність виробництва впливають кваліфікація робітників та їх використання, від чого залежить обсяг і темпи виробництва продукції.

Важливою складовою організації індивідуальної заробітної плати виступають її форми і системи, які гарантують зв'язок між оплатою праці та її індивідуальними і колективними результатами. Підприємства та організації самостійно встановлюють форми і системи оплати праці, норми праці та їх розцінки, схеми посадових окладів, умови винагороди та інші виплати у колективному договорі, дотримуючись гарантій і вимог, що передбачені законами, генеральною та регіональними угодами [1].

Під формами та системами заробітної плати розуміють способи встановлення розміру заробітної плати в залежності від кількісних та якісних результатів праці. Роботодавець, обираючи конкретну систему формування оплати праці, стимулює інтенсивність та якість праці працівників.

Форми заробітної плати вимагають дотримання таких вимог:

- найповніше врахування результатів праці, створення передумов для безперервного застосування ефективності та якості праці;
- сприяння підвищенню матеріальної зацікавленості працівників у використанні можливих резервів зростання якості продукції і продуктивності праці [2].

Форми заробітної праці повинні відповідати організаційно-технічним вимогам виробництва і лише тоді вони будуть ефективними. Тому, перш ніж обрати форму оплати праці для відповідної категорії робітників, потрібно врахувати специфіку виробництва та умови їхньої праці.

Система оплати праці має дві складові: організацію праці та нарахування заробітної плати. Перший напрямок тісно пов'язаний з кількістю відпрацьованого

часу, другий – з обліком виконаної роботи. Тому система оплати праці складається із двох форм: погодинної та відрядної [3].

Форми оплати праці можуть бути ефективними тільки тоді, коли вони відповідають організаційно-технічним умовам виробництва. Отже, при виборі форми оплати праці для певної категорії працівників, потрібно враховувати специфіку конкретного виробництва, умови праці людей тощо.

Почасова заробітна плата являє собою плату вартості робочої сили за її реалізацію протягом певного робочого часу. Використовують її за неможливості встановлення норм часу чи виробітку, а також за відсутності потреби чи можливості нарощувати обсяги виробництва.

Існує два види погодинної оплати праці - проста та почасово-преміальна. Проста погодинна оплата визначає заробіток на основі годинної тарифної ставки відповідно з кваліфікацією працівника та відпрацьованого ним часу. Вона застосовується для оплати праці спеціалістів і службовців.

Проста погодинна оплата праці розраховується за формулою (1):

$$Зп = Фвч * Тс \quad (1)$$

де Зп – заробітна плата; Фвч – фактично відпрацьований час; Тс – тарифна ставка.

Умовами застосування погодинної оплати праці є унеможливлення збільшення випуску продукції; сувора регламентація виробничого процесу; зведення функцій робітника до спостереження за технологією процесу; виникнення браку продукції чи погіршення її якості через збільшення випуску.

Контроль робочого часу, звітність про склад працівників, нарахування заробітної плати при погодинній формі оплати праці документуються у таблиці обліку відпрацьованого часу.

Для заінтересованості працівників у результатах їхньої праці застосовується погодинно-преміальна оплата праці.

Поряд з виплатою ставки за одиницю роботи ця система передбачає виплату працівнику надбавки до заробітної плати, тобто премію (за досягнення високих якісних та кількісних показників). Переважно розмір премії встановлюється у процентах відносно нарахованої заробітної плати.

Для працівників-погодинників передбачаються премії від 10% до 25 % тарифної ставки або окладу. Нарахування премії відбувається з врахуванням результатів за фактично відпрацьований час та роботи за місяць.

Щоб нарахувати зарплату по погодинно-преміальній системі, потрібно фактичний час помножити на тарифну ставку і додати премію. Погодинно-преміальна система – продовження простої почасової.

Її розрахунок проводять за формулою (2):

$$Зп = Фвч \times Тс + Пр \quad (2)$$

де Зп – заробітна плата; Фвч – фактично відпрацьований час; Тс – тарифна ставка; Пр – премія.

Місячні посадові оклади застосовуються для оплати праці працівників, що виконують стабільну роботу (деякі посади робітників, службовці, спеціалісти та керівники). Така оплата праці також може бути простою або преміальною [4].

При відрядній формі заробітної плати розмір заробітку прямо-пропорційно залежить від кількості та якості виробленої працівником продукції, виходячи із встановлених розцінок. Відрядна форма залишається сьогодні в Україні переважаючою формою оплати праці працівників.

Кількісні показники роботи, при яких застосовується відрядна форма оплати праці, залежать: від індивідуальних можливостей робітника; точності обліку обсягу виконаних робіт; можливості стимулювати робітників в подальшому збільшенні обсягів виконаних робіт та виробітку продукції; технічного нормування праці.

Особливість відрядної форми оплати праці полягає у встановленні залежності розміру заробітної плати від кількості продукції, виготовленої працівниками. При цьому основою розрахунків являється розцінка, тобто плата за одиницю виготовленої продукції. Ця форма оплати праці сприяє зростанню продуктивності праці (обсягів виробництва), але мало зацікавлює робітників якістю продукції.

Пряма система відрядної оплати праці може бути бригадною і індивідуальною в залежності від способу роботи і чисельності робітників, які її виконують.

При індивідуальній відрядній оплаті кожен виконавець отримує окреме самостійне завдання, відповідно до нього організовується облік кількості виробленої продукції або обсяг виконаної роботи.

При бригадній відрядній оплаті праці бригада робітників виконує роботи різної кваліфікації при чіткому розподілі праці.

Відрядно-прогресивну форму оплати праці застосовують на підприємствах, де збільшується обсяг виконання робіт чи наданих протягом робочого дня послуг, наслідком чого є збільшення відрядної розцінки.

Акордна система нарахування оплати праці характеризується тим, що загальна сума заробітної плати робітника нараховується відповідно з кінцевими результатами роботи, тобто не за відпрацьований час чи виконану роботу, а за кількість фактично виробленої продукції. Акордна система заробітної плати поділяється на акордно-преміальну та просту акордну.

У сучасному світі акордно-преміальна система є більш прогресивною. Її суть полягає в тому, що на початку виробничого процесу робітникам чи бригаді доручається планове завдання з виробництва продукції з певними витратами праці та матеріальних засобів, а також визначається початкова сума заробітної плати, котра в подальшому буде виплачена робітникам, що беруть участь у виробничому процесі.

Акордно-преміальна система оплати праці передбачає отримання робітниками премій (згідно з Положенням про оплату праці). Премії, зазвичай, виплачуються за умов високої якості роботи та за скорочення строків виконання завдання, також за економії матеріальних ресурсів та інше.

Акордна оплата праці найбільш поширена на будівництві і в сільському господарстві. На промислових підприємствах вона застосовується значно рідше (наприклад, при термінових вантажних роботах) [5].

Та чи інша форма заробітної плати застосовується при наявності таких основних умов: ступіня технічного оснащення виробництва; рівня використання устаткування та виробничих потужностей; організації виробництва та праці; особливостей нормування праці тощо [6].

Окрім цих загальних умов застосування форм оплати праці є ще деякі специфічні. Так, відрядна форма оплати праці передбачає необхідність пропорційної залежності між затратами праці й отриманими результатами. Тобто, працівник має отримати реальну можливість збільшення випуску продукції, що повинно відповідати також потребам виробництва.

Таким чином, заробітна плата є однією із складніших економічних категорій. На нашу думку, її сутність в сьгоднішніх економічних умовах відображають такі категорії:

- заробітна плата відображає відносини між власником підприємства чи його представником та найманим працівником з приводу розподілу продукту;
- заробітна плата виступає грошовим еквівалентом частки найманого працівника у новоствореній вартості (доході), що залежить від господарської діяльності підприємства, кількості та якості праці;
- у сучасних економічних умовах заробітна плата виступає елементом ринку і праці, що має товарну ціну, і у формі котрого найманий робітник продає свою робочу силу.

Список використаних джерел:

1. Мочерний С.В., Довбенко М.В. *Економічна теорія: Підручник.* - К.: Видавничий центр - Академія, 2008. - 769 с.
2. *Бухгалтерський облік в Україні. Навчальний посібник. Нормативно-практичні матеріали.* За ред. Р.Л. Хом'яка. Львів: Національний університет «Львівська політехніка» (Інформаційно-видавничий центр «ІНТЕЛЕКТ+І Інституту післядипломної освіти), «Інтелект-Захід», 2012. 718 с.
3. Гетьман, О.О., Шаповал В. М. *Економіка підприємства.* Київ: Центр учбової літератури, 2015. – 488 с.
4. Іванілов О. С. *Економіка підприємства: підруч. [для студ. вищ. навч.закл.]* Київ: Центр учбової літератури, 2016. 728 с.
5. Лишilenко О. В. *Бухгалтерський облік.* Київ: Центр навчальної літератури, 2013. 695 с.
6. Гаман Г.В. *Оподаткування заробітної плати: реалії та доцільність реформування. Матеріали I міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Шляхи розвитку науки в сучасних кризових умовах» (28-29 травня 2020 р. м. Дніпро) 2020. Т.1. С.236-238.*